ul I. No. 113

Taxa plătită în numerar, conf ord. Dir. Com. P. T. T. No. 49844 din 1939.

Inscris la tribunal sub No. 80/1939

Luni 4 Decemvrie 1939

3126 Palatul Cultural Arad

ASIA

2 Lei

Redacția și administrația: Timișoara I. Str. Lonovici No. 2

Telefon: Redacția și administrația 12-66 Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare românească al Ținutului Timiș

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei
Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei
Pentru întreprinderi 2000 lei

Apare sub egida „Astrei Bănățene"

mente de criză...

onvorbirea pe care am avut-o la esta cu d. Eckhardt Tibor, șeful agricultori din Ungaria, d-sa își regretul că raporturile româno-are au fost totdeauna întunecate omente de criză" și când apropie-n pe căi de realizare, de obiceiu duceau, acte menite să împiedice ul de destindere.

susținerea afirmațiunilor sale se-ilor agricultori aducea cazul d-lui scu, inspiratorul unei campanii de — afirmă d-sa — care a împot-pe multă vreme cordialitatea ra-rilor de bună înțelegere dintre Ro-și Ungaria, înțelegere realizată a unei mai strânse colaborări din-rtidele românești și minoritatea iară dela noi.

presiunea evenimentelor din afa-r mai ales față de solicitudinea ă de F. R. N. minorității maghia-ercurile politice din Ungaria, și în-i opinia publică, nu a văzut cu ăi reluarea unor legături vechi, în ră se creeze un nou echilibru de în Sud-Estul Europei.

rea de acalmie a fost însă de scur-rată, pentru că a venit „momentul riză", provocat de data aceasta de le Csáky, ministrul de externe al riei, d-sa prin recentul său discurs nd zăgaz strădaniilor de înțelege-care, după cum a relevat și d. Gri-Gafencu, peste capul oficialității o ăștui cumințenia celor două po-vecine, avizate azi mai mult ca nd la sprijin reciproc.

tulbura liniștea dintre România și aria, numai pentru a servi intere-unei terțe puteri, nu poate consti-n act de maturitate politică pentru garie a cărei existență este mai ințată de dinamismul neamurilor au ațintit privirea asupra Bazinul rean, decât oricare altă țară.

em convingerea fermă, convinge-știgată prin contactul luat cu fac-vieții publice maghiare, că majo-a populației din statul vecin do-e înțelegerea cu România, o dorin-roape organică, ce își găsește ex-ția în teama de tendințele imperia-ce se manifestă tot mai amenință-a hotarele Ungariei.

pentru a combate ditirambele re-niste, căzute în desuetudine chiar Budapesta, revenim asupra rapor-or româno-maghiare, ci pentru a ge atențiunea cercurilor politice iare oficiale asupra proastelor cii ce le fac însăși cauzei maghia-

omânia, în orice situație dată, este de puternică încât să-și poată apă-ntegritatea în fața unui atac ma-, dacă acesta s'ar produce, așa că e sforțare în acest sens devine inu-iar ceeace privește minoritatea iară dela noi, spiritul de omenie profund respect pentru dreptate al rului român va găsi calea echita-pentru soluționarea problemei lor, moment ce încadrându-se în țara în trăesc, vor înțelege să fie cetățeni ii.

Momentele de criză", în asemenea ițiuni ar trebui eliminate cu desă-ire, pentru a nu împiedeca desfă-rea unui proces firesc.

ROMULUS P. ROȘU

Spionaj în Olanda

Doi înalți funcționari și soția unuia din ei arestați

HAGA, 3. (Rador.) — O senzațională afacere de spionaj a fost descoperită de autorități. Au fost arestați doi înalți funcționari și soția unuia dintre ei.

Noua afacere de spionaj care a fost descoperită autoritățile olandeze pare să ia o întorsătură neașteptată, anunță agenția Havas. Unele indicații culese în cercurile comitetului pentru recreația militarilor mobilizați, au dat putință autorităților să urmărească o pistă ce a dus la arestarea unui funcționar din ministerul afacerilor școlare și membru în consiliul comitetului. In această calitate, cel arestat avea cunoștință de locurile unde se află instalate diviziile armate olandeze și a comunicat aceasta unei puteri streine. Soția acestuia e pusă și ea sub inculpare pentru complicitate. Cel de al doilea funcționar arestat, era secretar adjunct al delegației economice olandeze, care a dus negocieri recente în Anglia. El poseda informații despre modalitățile blocusului britanic și a chestiunilor ce interesează Olanda. Siguranța olandeză continuă ancheta.

Procurorul Dewey candidează la președinția Statelor Unite

Inamicul gangsterilor a făcut o carieră strălucită

NEWYORK, 3 (Rador). — Ziarele anunță cu o deosebită senzație faptul că d. Thomas Dewey, procurorul general districtului Newyork, candidează la apropiatele alegeri pentru președinția Statele Unite. Procurorul Thomas Dewey a făcut o carieră rapidă devenind foarte popular prin lupta pornită împotriva gangsterilor și a complicilor acestora în viața politică. Este încă în memoria tuturor procesul contra organizației umanitare-politice Tammany Hall, în care Thomas Dewey a manifestat un curaj extraordinar atacând pe față cea mai puternică alianță politică din Statele Unite.

Războiul fino-rus

Cum se desfășoară luptele — Două guverne în Finlanda — Precizările d-lui Molotov

Copenhaga, 3 (Rador). — Se anunță din Helsinki: In cursul nopții au fost evacuați peste o sută de mii de locuitori, majoritatea au fost siliți să pornească pe jos. Dealungul șoselelor se văd mii de oameni odihnindu-se de oboseala drumului și alții grăbindu-se să se îndepărteze cât mai mult de capitală. Trupele de geniu continuă curățirea dărâmăturilor. Au fost găsite numeroase cadavre. în majoritate carbonizate.

Portul Hango a fost bombardat în trei rânduri, de aviația sovietică.

Cea mai mare parte a orașului Viipuri este în flăcări.

Mesajul d-lui Roosevelt

Washington, 3. (Rador.) — D. Roosevelt a făcut declarații în legătură cu evenimentele din Finlanda spunând: Noile bombardamente militare și navale comise de Soviete au impresionat profund guvernul și poporul Statelor Unite. In ciuda sforțărilor făcute pentru rezolvarea diferendului prin metode pacifice, cari nu pot ridica niciodată obiecție rezonabilă, o putere a preferat să recurgă la forța armelor. Este tragic de a vedea politica forței întinzându-se și de a constata că disprețuirea dreptului nu încetează să se desvolte la toate popoarele pacifice, cari locuesc în țări ce speră încă, că relațiile internaționale vor continua pe baza dreptului și a ordinei. Condamnă în unanimitate această nouă recurgere la forță militară. Din nenorocire însă, pentru lume, tendința actuală de a se folosi forța amenință securitatea existenței independente a micilor națiuni de pe toate continentele și pune în primejdie dreptul popoarelor de a se conduce ele însăși.

Poporul și guvernul finlandez au avut un trecut istoric plin de onoare în întregime pacific, care le atrage respectul și călduroasa simpatie a poporului și guvernului Statelor Unite.

Guvernul dela Helsinki

HELSINKI, 3. (Rador.) — Se comunică oficial următoarea listă a noului guvern finlandez:

Președinte al consiliului: Risto Ryti fost director al băncii finlandeze, externe Tanner, socialist, justiție Sodunyelm, partidul suedez, interne Von Born, partidul suedez, apărarea națională Niukhamnnen, partidul agrarian, finanțe Pekala, socialist, educația Hanulaa, agrarian, Paasakivi, fost delegat la Moscova e ministru fără portofoliu.

NUMEROASE ORAȘE BOMBARDATE

Helsinki, 3. (Rador.) — Alte două avioane sovietice au fost doborâte, unul la Sandham și altul la Munknaes. Orașele Vaasa, Abo, Laffi și Tammerfors au fost bombardate. Bombele sovietice au lovit o fabrică din Kotka, făcând 18 morți.

Avioanele sovietice au zburat și asupra insulei Aosggland, aruncând bombe incendiare și provocând numeroase incendii. Marele pod dela Salmijarvi a fost distrus.

SUEDIA REPREZINTĂ FINLANDA ÎN U. R. S. S.

STOCKHOLM, 3. (Rador.) — Guvernul suedez a acceptat cererea guvernului din Helsinki, de a-i reprezenta interesele în URSS.

Al doilea guvern Finlandez

Moscova, 3. (Rador.) — Stefani anunță că Kusinnen, primul ministru și ministru al finanțelor guvernului finlandez creiat la Terjoki, sub controlul comandamentului militar sovietic, este aceiaș persoană cu conducătorul de până acum a secției finlandeze a internaționalei comuniste.

Guvernul popular a publicat o proclamație în care spune că adevăratul popor finlandez salută cu entuziasm armata roșie, care va ajuta noul guvern să rezolve cele mai importante probleme ale Finlandei, între cari etatizarea băncilor și industriei și confiscarea latifundiilor. In proclamație se anunță creierea unui corp de miliție popular care va fi primul nucleu ai viitoarei armate a poporului. Guvernul poporului se sprijină pe masele muncitoare și are un caracter de tranziție. Poporul finlandez va avea să hotărească mai târziu dacă vrea să introducă în Finlanda un regim asemănător ca cel din URSS

ȘANTIERELE NAVALE DIN HELSINKI IN FLACARI

Helsinki, 3 (Rador). — Șantierele navale din Helsinki au fost atinse de mai multe bombe aruncate de avioanele sovietice. Ele sunt în flăcări. Sunt numeroși morți și răniți.

„PUȘTILE SPECIALE" AU EFECT

Helsinki, 3 (Rador). — Focul puștilor speciale folosite de infanteria finlandeză.

(Continuare în pagina 12-a.)

O revistă vieneză din 1845 despre românii ardeleni

Existenţa noastră în Transilvania, s'a scurs în vreme, la umbra tuturor asupririlor. Ni s'a cerut muncă şi neţărmurită supunere, fără pic de libertate. Încercările de descătuşare au fost înnecate în sânge, stăvilite de cadavre. Nimeni nu 'ndrepta nici măcar priviri de compătimire, spre Români. Şi ne-am dus viaţa de câini, dar cu nădejdea că dreptatea istorică trebue să învingă şi că ea e dată tuturor, mai de vreme sau mai târziu...

Câte-un călător grăbit spre răsărit sau crainicii Apusului treceau peste meleagurile noastre, dar cu gânduri risipite. E explicabilă tăcerea sau vorbele spuse în treacăt despre noi.

Schiltberg, prin 1394, reţinea doar că Valahii aveau o limbă particulară, păr şi barbă din belşug şi că erau creştini. Megiser, a publicat în 1592, printre altele şi un Tatăl nostru românesc, sub titulatura „In limba chineză"... Gessner (1555), Claude Duret (1619), Müller (1680) şi Hervas (1735), cu mai multă pătrundere şi spirit de observaţie, afirmă: „La nacione valaca desciende de colonias italianos y habla un lenguaje que es dialecto latino"

Mai târziu, menţionările despre Români îşi sporesc numărul, dar devin tendenţioase, fie din porniri politice, fie din motive personale. Toţi călătorii ne-au cunoscut aşa cum au vrut, nu cum existam... Intr'o revistă germană găsită în rafturile singurului anticar din Lugoj, am aflat două articole despre Românii transilvăneni: „**Die Walachen in Siebenbürgen**" Publicaţia a apărut în Viena sub titlul „**Zuschauer**", la 1845. Insemnările, poartă semnătura **Fr.-Sch-R.**, în numerile 61 şi 63 din 21 şi 26 Mai. Autorului, în colecţia mea, nu i se mai repetă semnătura. Venise în Ardeal să studieze — probabil — flora. Şi iată rezultatele: cele mai frumoase portrete şi cele mai plastice descrieri, văzute ştiinţific.

Dar, să nu se uite că scria cu trei ani înaintea revoluţiei lui Iancu şi într'o vreme în care stăpânirea de tristă memorie, vântura teorii istorice, isvorâte din ură şi interes.

Insemnările, sunt de o netăgăduită valoare istorico-etnografică: subliniază latinitatea, continuitatea, obiceiurile şi toată viaţa, aşa cum a văzut-o. In strămoşi, a găsit făptura Romanului.

Găsesc de inutil să mai dau loc comentariilor. Traducerea vorbeşte prea deslusit, prea evident şi direct...

DIN ISTORIE

„In Transilvania, Românii sunt cei mai vechi locuitori ai ţării. Când Ungurii şi-au întins stăpânirea peste Dacia de odinioară, Românii erau organizaţi în voevodate. La graniţa de Vest a acestei provincii, între Tisa şi hotarul Transilvaniei, stăpâneau voevozii români „mana moasta" (mână moartă) şi Glad (sabia). Dar ei au trebuit să se retragă din calea prea multului noroc al Ungurilor.

Nouii veniţi, nu s'au aşezat stabil într'un loc, cum se întâmplase în Ungaria. Ei s'au împărţit şi răsfirat peste tot, fără să se amestece cu baştinaşii. Motivele de desbinare dintre ei, motive cari persistă şi astăzi, sunt de ordin religios.

„Creştinismul a pătruns de timpuriu în Transilvania. Aci, s'au găsit inscripţii din 274, pe cari se observa crucea. In anul 325, Goţii — cum mai erau porecliţi Dacii, — aveau de episcop pe un oarecare Teofilus. Românii au luat credinţa dela Greci; Ungurii, la venirea lor, au luat aceiaşi credinţă, dela Români. In timp ce ei, în Transilvania, luau legea supuşilor, Maghiarii din Ungaria, au ridicat steagul catolicismului.

„Regele Ştefan cel Sfânt a primit ordin din Roma, să convertească războinicii transilvăneni de religie ortodoxă, ceiace i-a şi reuşit. De atunci datează despărţirea dintre Ungaria şi Transilvania. Nobilii celor din urmă au trecut în rândurile catolicilor, dar poporul, mulţimea, nu şi-a lăsat credinţa. Dimpotrivă, o păstrare cu atât mai mult, cu cât preoţii lor erau mai săraci şi mai persecutaţi.

„După cum şi-au ţinut credinţa, aşa şi-au menţinut obiceiurile, limba, şi cu acestea şi individualitatea.

LIMBA — OBICEIURILE

„Românii au şi astăzi o limbă romană. Găseşti la ei toate obiceiurile ce s'au pierdut complect la celălalte popoare romanice. Câteva nume barbare ca: **Florina** (Flora), **Daina** (Diana) **Dainitia**, sunt foarte obişnuite la femei. Prima Duminică a lunei Mai, — Flora — o serbează şi acum, ţăranii români. Se duc pe câmpiile şi în pădurile din împrejurimi, se împodobesc cu crengi şi flori, iar la reîntoarcerea în sat, se opresc la horă. Când se apropie vara, pun în faţa caselor prăjini înalte, cu crengi şi fân. Li spun **Arminden** şi se crede că ar fi de origine romană. Coloniile militare serbau începutul verii şi puneau în faţa uşilor lor **Arma dei** sau **Martis**.

„Şi înainte cu 50 ani se puteau vedea la înmormântări **Praeficae** (bocitoarele). Ţăranii nu uită să pună în gura mortului, un ban. Impăratul Iosif al II-lea care nu admitea superstiţiile, le-a suprimat. Totuşi, nici acum, un tată bun nu-şi îngroapă fiul fără să-i pună câţiva bani în mână. E demn de reţinut că Românii nu iau niciodată apă dintr'o fântână, până nu stropesc mai înainte pământul, pe care-l leagă cu această jertfă — tot o superstiţie.

JOCURILE

„Jocurile Românilor sunt de origine romană. Mai multe figuri, de multe ori chiar poziţia jucătorului, oglindesc jocurile romane. Ele exprimă totdeauna o idee, un act şi un sens anumit. **Hareguana** (?) — de exemplu — e cel mai obişnuit joc. Pare a închipui furtul Sabinelor. Foarte obişnuit şi caracteristic, e şi jocul căluserilor. Eximologii spun că ar fi fost jucat în Coloseum, iar alţii cred că ar înfăţişa un joc de călăreţi, numit jocul cailor. Se mai presupune că derivă din cuvintele sacre Collini salii sau Coli sali. Jucătorii sali — spune Nieuport — stăpâneau un templu pe dealul Quirin. La sfârşitul lui Aprilie ei jucau, cântând, jocurile cari pe vremea lui Horaţiu, abia erau de înţeles.

„Primul jucător sau conducătorul, se numeşte **Vates**. Şi acum, jucători români ca şi Romanii, poartă curele mici cu nasturi, pe cari le pun în diagonală, peste umăr. Ei îşi încep jocurile la sfârşitul lui Aprilie sau după Rusaliile pe cari le consideră sfinte. In locul săbiilor mânuesc ciomege, iar primul jucător, se numeşte **vătaf**.

„Imi amintesc de un joc al cărui nume nu-mi putea spune nimic, dar care în realitate mă surprinsese. Jucătorul şi jucătoarea, s'au despărţit dupăce au făcut câţiva paşi împreună. Jucătoarele au încercuit bărbaţii şi păreau a căuta ceva scump lor. Jucătorii se grupau, băteau un tact ca ostaşii în marş, se lăsau pe ciomegele lor şi săreau neregulat în jur, parcă ar fi vrut să lupte. Jucătoarele păşeau serioase şi liniştite, ca nişte umbre. In cele din urmă, flăcăii se avântau spre ele cu o vădită bucurie, le conduceau în cerc şi continuau jocul cu o vădită bucurie şi veselie.

„Un astfel de joc, e o poezie întreagă. Cine ştie ce obiceiu barbar mai reaminteşte şi acesta?...

„Câteva jocuri, au un caracter sălbatec, specific. Le-am văzut în Lona, lângă Cluj, cu prilejul unei serbări dată satului de un moşier român. După melodia unei muzici din care nu se putea distinge nimic, bărbaţii adunaţi în cerc, săltau în jurul ciomegelor înţepenite locului şi chiuiau puternic. De obiceiu, jucătorul îşi ia jucătoarea de mână, face doi paşi înainte, unu înapoi, în cerc, revenind astfel fiecare la locul său prim şi ridică braţul, lăsând jucătoarea să treacă. Jucătorii se adună în mijlocul cercului, bat în palme, saltă în sus, se opresc, privindu-şi picioarele cari par a descrie figuri pe pământul bătut. Jucătoarele, mână în mână, se învârtesc în jurul lor. Jucătorul prinde jucătoarea, o ridică în sus şi se lasă să fie învârtită ca apoi să-şi revină, dupăce ei s'a întors spre ea. Aceste jocuri se fac totdeauna în tact, cu toate că melodia este de multe ori nelămurită. Câte odată se repetă refrenuri pe care Românii le însoţesc cu bătăi în palme, cu poezii sau cuvinte de spirit, adresate jucătoarei şi privitorilor. In cele din urmă, flăcăul îşi aşează mâna pe umărul fetei şi o învârteşte repede. E gest de mulţumire, după care se despart.

„La joc, fetele pironesc privirea în pământ. Ele joacă liniştit, fără să salte, pe când flăcăii sa'tă din răsputeri. Dacă se avântă în sgomot şi mişcări, par a uita tactul jocului, scot chiote şi-şi scutură părul lung. In praful ridicat se văd numai picioare desculţe, opinci, cisme negre, galbine sau roşii ce se lovesc unele de altele şi bat cu putere pământul.

„Să nu vă surprindă că insistăm atâta asupra jocurilor româneşti. Ele, în adevăr, joacă un rol important pentru ei. E distracţia de căpetenia a Românilor din Transilvania. In fiecare Duminică se duc la cârciuma satului, unde, aproape toţi sătenii, saltă după muzica instrumentelor ţigăneşti.

„Jucătorii buni, sunt binevăzuţi şi sunt primiţi cu plăcere când merg în peţite, deoarece fetele nu renunţă niciodată la joc. Şi dupăce se căsătoresc, merg la joc, motiv ce le determină să-şi aleagă de soţ, un bun jucător. Talentul pentru joc, e o calitate şi demnitate. Există ţărani, jucători profesionişti. Ei sunt bine primiţi în societate — la sat — şi joacă cu patimă. Acestor pasionaţi ai jocului, locuitorii şi în deosebi femeile, le dau daruri bogate.

„Nu e trist?... Intr'o regiune am văzut 7 jucători stăpâniţi de demoni. Colindau în împrejurimile Clujului şi povesteau, fără groază cum dracul trebuia să ia de viu, pe unul din ei. Acest fapt, ridică numărul admiratorilor... Ei jucau de fapt, foarte bine şi priveau cu dispreţ pe acei ce-i compătimeau. Aşa, nu e surprinzător că o asemenea meserie, recrutează mulţi amatori. Aceşti pasionaţi, nu lucrează nimic. Totuşi, peste tot, în călătoriilor lor, primesc un zâmbet binevoitor. Ei, de obiceiu, au acest sfârşit: dupăce au aşteptat un timp oarecare după demon, se căsătoresc. Din fosta pasiune, nu le mai rămâne decât faima de buni jucători.

SUPERSTIŢIILE

„Românii au toate superştiţiile popoarelor semicivilizate. Le sunt suspecţi oamenii cu sprâncenele împreunate, deoarece au o privire de vrăjitor, superstiţie asemănătoare napolitanului **Gettatura**. Probabil e de aceiaşi origină.

„In câteva zile ale săptămânii, de exemplu, Marţia şi Vinerea, vrăjitoarele au o putere supranaturală. Când mijeşte de ziuă, adică în clipa în care-şi pierd toată puterea, vrăjitoarele îşi dublează mânia, răsfrângând-o asupra oamenilor săraci. De aceia, în unele sate, după apusul soarelui nu mai pleacă nimeni pe stardă, pentru a nu veni în nepăcută atingere cu vrăjitoarele sau vâlvele de Marţi seara. Să te ia „mar sara" e o expresie ce se adresează numai duşmanilor.

„Priculicii, trăesc numai pentru a face rău. Din noroc ei — se crede — se pot recunoaşte. Poartă o coadă, sau sub braţ, ori acolo unde o are satana.

„In arhivele judeţene se găsesc acte cu procesele priculicilor şi amănunte foarte interesante, dacă nu ar fi atât de groaznice... Când nencrociţi oameni aveau o pată sau un semn pe corp, se presupunea că sunt priculici sau strigoi. Se credea că demonul nu simte durere unde pielea îi este eacop rită cu un semn. De aceia, s'au şi făcut multe experienţe, pentru a dovedi nesimţirea suspecţilor.

„La 23 Iulie 1728, s'au ars la Seghedin în Ungaria, 6 priculici, dintre cari şi un moşneag de 82 ani, care fusese în serviciul oraşului. In aceiaşi zi s'au ars încă 7 pe malul Tisei. Până în 1739, priculicii erau condamnaţi în regiunea Aradului şi Albei-Iulii, prin încercarea în apă. Dacă condamnaţii înnotau, ziceau că elementul curat, împinge păcătoşii dela el. Fiinţele nenorocite, victimele, nu puteau decât să se înnece, pentru a-şi dovedi nevinovăţia.

„Abia sub cârmuirea umană a Mariei Thereza, prin 1758, se decise a se pune capăt acestor condamnări barbare. Judecătorilor din Transilvania şi Ungaria, li s'a interzis a mai judeca priculicii, fără aprobarea biroului Curţii.

„Românii îşi închipuiau de multe ori că o persoană poate provoca seceta, sau că alta cauzează ploaia. Un exemplu de superstiţiile şi naivitate, cu victime: un botanist, studia pe un deal. Aci, a fost observat de trecătorii ce mergeau pe şoseaua din apropiere. Văzut din depărtare, nu putea fi recunoscut. Ţăranii, amintindu-şi de povestirile bătrânilor ce dăinuesc, au fost răpiţi de iluzia că au descoperit un lup. S'au apropiat de el, dar spre surprinderea lor, au văzut că presupusul lup s'a ridicat, luând forma unui lup ce-i privea. Numai un priculici se putea schimba atât de repede!... Ar fi căzut, sărmanul botanist în mâinile lor, dar spre norocul lui, a trecut o trăsură, şi fu salvat momente dificile.

„Se mai povesteşte că dacă ţăranii mâni credeau că în mijlocul lor era un goi, puneau în biserică atâtea oale cu la câte vaci erau în sat şi susţineau că în în care laptele e mai scăzut dimineaţa, pânul ei era priculici...

„Nici acestea nu trec fără grozăvii. jitorii erau înmormântaţi ca ceilalţi tori. Dacă se credea că el se arată în sub formă de animal, i se deschidea mântul şi se pironea cu un cui în pământ.

„Superstiţiile, au trecut şi în religie, exemplu: când tună, trebuesc trase clo tele, pentru a se alunga furtuna. Era datoria preotului, să oprească grindina Dacă nu isbutea, era condamnat... La fac şi napolitanii cu sfântul Ianuarius.

RELIGIOZITATEA ROMÂNILOR

merge până la bigotism. Cu foarte greutate poţi să-i convertești la catolici Dacă un preot unit a fost trimis într'un să înlocuiască preotul ortodox, credincio s'au răsculat şi n'au mai intrat în biseri Religiozitatea lor se manifestă în mai mu obiceiuri. Aşa, ei merg cu prapori la hol semănate, pentru a binecuvânta rodul. alungul drumurilor, ridică troiţe roşii, cari se văd toate obiectele cu cari a fo răstignit Isus Hristos. Dacă trec pe lân ele, descoperă sau îngenunchiază. Figu Mântuitorului, e totdeauna opera unui art băştinaş. Unii dintre sculptorii ţărani, pe tru opera lor, se însufleţesc prea mult, di lucrului, o culoare locală, specifică.

„Bisericile româneşti sunt pictate pe măsură. Ele sunt scunde, făcute din lemn cu acoperiş foarte înalt. Turnul de asem nea din lemn, se termină într'un vârf ţiat, totdeauna mult mai înalt decât zidir Cu timpul îi cresc muşchi la încheieturi iarbă pe acoperiş. Exteriorul e acoperit picturi naive. Uneori se face un pritvor arcade şi o uşă sculptată artistic, locul din jur. Pe latura unui stâlp se ag o scândură. In câteva zile ale anului, trag clopotele. Credincioşii sunt chem prin bătăi de toacă.

„Aceste biserici frumoase, se găsesc număr mare. Omul se întreabă mirat, de aceşti oameni simpli, pot ridica şi dobi aceste zidiri, fără alt îndrumător de fantezia.

„Biserica din satul Mox, ridicată ac 200 ani, vreau să o descriu ca model. Uşa, pe o latură a zidului este, după obice Românilor aşa de joasă, încât pot trece mai după ce-şi apleacă capul. Poate, e cută dinadins... Două ferestre mici, prăştie în interior o lumină slabă. In ac stă semi-obscuritate se văd numai icon minunate ce împodobesc pereţii de lem Sunt portretele sfinţilor şi scene alegori cu numele persoanelor şi explicarea lor. A se reprezintă cu înţelepciune păcatele ma şi mici şi se vede satana cu un râs diabol ducând păcătoşii. Aci, prin o singură int dere de mână, moartea cuprinde un re un preot şi un ţăran. Scenele din urmă su foarte obişnuite în bisericile Românilor.

ARTELE

„Ţăranii români sunt mândri de meş şugul lor pentrucă sub scutul lor, proclam egalitatea oamenilor... Intr'un colţ se g sesc răzimătoarele, frumos lucrate şi se vesc şi bătrânilor să se sprijinească în tim pul serviciului divin. La ei, nimeni nu aşează pe scaun. In partea dindărăt se g seşte iconostasul care desparte preotul popor. E aurit şi împodobit cu o mulţime steguleţe şi icoane sfinte.

„Icoanele, sunt de mărimi diferite, ca persoanele pe cari le reprezintă. Din cau locului prea limitat sunt atârnate une peste altele, aşa că un uriaş cap al sfântul Nicolae, e aşezat peste corpul mititel sfântului Petru. Privind în jur, vezi multi mea figurilor de necrezut cari te privesc p trunzător, de o parte cu zâmbet, pe de alta, scrâşnind din dinţi. Te crezi mutat într lume fantastică. Totdeauna, măreşte im presia. Ochiul nu distinge imediat rar tăţile acestea care se ivesc încetul cu în cetul şi par a se spori mereu.

„Aşa naive cum sunt aceste picturi, v desc dragostea deosebită spre artă, a n

(Continuarea în pag. 4.)

Decembrie la Timişoara

şoara, 3. — Timişoara s'a îmbrăeri de sărbătoare, pentru a se bude cea de a douăzecişiuna aniverUnirii, pe care poporul românesc usat, a proclamat-o la Alba-Iulia, de 1 Decembrie 1918.

serviciul divin oficiat în biserica ă română din Iosefin, au luat reprezentanţii tuturor autorităţile şi militare din oraş.

riciul divin a fost oficiat de P. O. topop dr. Patrichie Ţiucra, asistat Ion Imbroane, păr. Titu Popa şi ul Traian Mihailovici. Răspunsurgice au fost date de corul bisedirijat de d. Emil Grădinariu.

ă serviciul divin, P. O. D. protor. Patrichie Ţiucra a ţinut o fru predică despre secolele de sufeomânești, până la ziua mântuirii Alba-Iulia. Predica părintelui proa fost urmată de „Imnul Regal", de corul bisericesc.

ră, în faţa bisericii, s'a făcut tre in revistă a companiei de onoare, ă din elevii şcoalei de artilerie.

A urmat apoi cuvântarea d-lui colonel Eugen Manoil, comandantul şcolii de artilerie şi defilarea.

In asistenţă am mai remarcat prezenţa d-lor: prefect col. V. Popovici, primar dr. Emil Ţieran vice-primar dr. Petre Warth şi ceilalţi funcţionari superiori ai primăriei, general î. r. Silviu Bordan, procuror general î. r. Silviu Goruneanu, prim-preşedinte al tribunalului Ştefan Deleanu, consul francez Pierre Boullen, inspector general al învăţământului Sabin Evuţianu, inspector general sanitar dr. Nicolae Buteanu, dr. Nicolae Imbroane, deputat dr. Anton Bogdan, dr. C. Balta, dr. Cornel Grofşorean, inspector general veterinar doctor Tiberiu Cristea, inginer Vasile Zbegan, administratorii financiari Emil Petrovici şi Traian Mircu, funcţionari dela ţinut, dela judeţ, dela primăriei, inspector dr. Iosif Nemoianu, dr. T. Rusu, dr. Nerva Drăgan, inspector şcolar Silvestru Cioflec, notar public dr. Alexandru Morariu, subinspector silvic ing. Tiberiu Cernescu, etc. etc.

Ţelurile politicei externe a României

urul expozeului d-lui ministru Grigore Gafencu

ţa comisiunilor de afaceri streine merei şi Senatului, în cadrul expo pe care l'a făcut Miercuri după , d. ministru Grigore Gafencu a tulat toate momentele mai de sea acţiunii diplomatice urmată de nia dela 9 Iunie până astăzi, preci punctul de vedere al guvernului şi ni faţă de actuala situaţie interna şi definind, cu sinceritate şi cu ra, ţelurile politicii noastre de pace tralitate.

afirmat în toate împrejurările inii conforme politicei pe care ne-a t-o întotdeauna un sănătos instinct al.

faţă de evoluţia situaţiei interna nu am avut ceva de rectificat în inile noastre. Am socotit că prin ul dreptăţii noastre istorice, prin nicirea neamului românesc între le sale fireşti, sunt asigurate conile împlinirii destinului nostru na, într'un viitor pe care-l privim cu , cu bărbăţie şi cu toată încrede-

ăzi, ştim că avem o singură dato e îndeplinit: să apărăm ce este al u.

easta este ţelul precis al pregătirii re, în toate domeniile, şi în acel al rii puterii armate în primul rând. de-aceia, fără nici un gând de ag ne, armata noastră stă de veghe la re.

ce priveşte neutralitatea noastră, ta este condiţionată de respecta tegrală a neatârnării noastre. tă de ţările în conflict, ne socotim i cu o obligaţie morală înălţătoare: ferim a provoca conflict, să ne fe sta în calea oricărei posibilităţi de ciuire, să fim cu măsură şi cu re şi cu grija permanentă de a nu ra, prin atitudini sau fapte, neînţele dintre popoare.

igur, aceasta nu înseamnă că sunpăsători faţă de ceeace se întâm continentul nostru în frământare. otrivă, împărtăşim durerea tuturor u pierderile şi suferinţele pe care voacă războiul, şi stăruе în noi cre în binefacerile unei păci apropiate. prijinul acestei dorinţi hotărâte de pentru triumful idealului de pace care ne însufleţeşte, România a adus până astăzi o contribuţie efectivă, pilduitoare. Am socotit că pacea poate fi servită prin colaborarea leală, rodnică, între popoare.

Am găsit căile cele mai potrivite pentru asemenea colaborări, pe care le-am ferit de orice spirit de agresivitate sau exclusivitate.

Faţă de vecini, am urmărit o politică de sinceră şi continuă apropiere.

Ni s'a răspuns cu aceeaşi înţelegere, din toate părţile, cu o singură excepţie: a Ungariei.

Aşteptăm, poate că mâine, Ungaria va răspunde, pe temeiul ordinei fireşti actuale, străduinţelor noastre de colaborare prietenească, cum a răspuns de curând Jugoslavia.

In interior am câştigat încrederea minorităţilor, hărăzite de destin să convieţuiască în cuprinsul statului naţional — românesc, prin străduinţele continue de a întări, în cadrul organizaţiei de stat, dreptul fiecăruia la limba, religia şi cultura lui —, străduinţă sinceră, cu rezultate pozitive atinse.

Socotim că departe de a constitui pricină de răsvrătire, sau piedică în calea bunei înţelegeri cu state vecine, minorităţile noastre naţionale, legate de pământul ţării, care e şi al lor, mai ales în urma reformei agrare, cum n'a fost înainte, şi nu e nici astăzi pretutindeni în jurul nostru, pot fi trăsătură de unire.

Nestânjenite prin influenţa din afară, minorităţile vor îndeplini acest rol, servind atât interesele Patriei lor actuale, cât şi pe ale lor proprii.

Acestea sunt, sumar expuse, principiile politice externe a României de toţi împărtăşite, de toţi urmate.

Acesta este înţelesul deplin pe care l'a dat politicei noastre naţionale Insuş M. S. Regele. Strâns uniţi în jurul Tronului, gata să fim de folos înţelegerii între popoare, hotărâţi să apărăm neatârnarea ţării şi hotarele trasate pe vecie, conştienţi de dreptatea noastră şi de puterea de a apăra, privim cu încredere către viitorul de pace şi de propăşire, spre care tindem cu toate năzuinţele naţionale, româneşti.

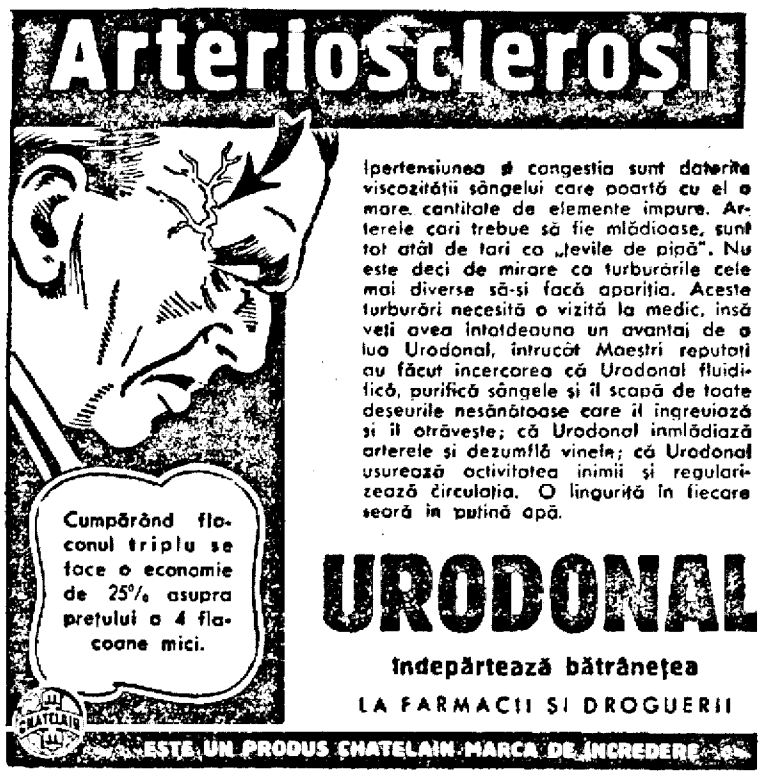

Rectificări istorice

FAMILIA TECHELIA

După cum se ştie, la inaugurarei şi sfinţirea catedralei ortodoxe română din Arad, d. Silviu Dragomir, ministrul minorităţilor, a fixat din nou nevoia de colaborare sinceră, româno-maghiară, a celor-două popoare ce trebue să formeze un bloc masiv în valea Dunărei şi în Carpaţi, în bloc, care să poată rezista slavismului şi germanismului în plină expansiune. D-sa arătând străduinţele mai vechi pentru formarea acestui bloc ale unui Cuză, Bălcescu, etc. a demonstrat, că dacă imperative istorice au făcut şi pe alţii să se gândească la această colaborare, pe Kossuth în momentul, când era ameninţat de invazia rusă, apoi nu-i mai puţin adevărat,că nimeni numai are voe azi să conteste permanenţa etnicului nostru de dincoaci de Carpaţi, până departe pe câmpia Tisei şi drepturile ce decurg din această temelie solidă, etnică.

Folosindu-se de acest prilej, un ziar minoritar maghiar din Arad, într'un lung articol vorbeşte despre un precursor al înţelegerii popoarelor din bazinul Dunărei. Despre Sava Techelia (Tököli), care se mai scria şi Popovici tocmai pentru a nu fi confundat cu o altă familie Tököly, aceasta maghiară. Ziarul afirmă, că catedrala ortodoxă română ar fi fost construită pe un teren donat de acest Techelia, care ar fi fost nobil maghiar, de origină sârbă şi de lege ortodoxă.

In interesul adevărului istoric opunem câteva rectificări acestor afirmaţii:

Catedrala ortodoxă română din Arad e zidită pe locul ce ne-a revenit nouă la despărţirea ierarhică de sârbi, cari începând dela diploma leopoldiană au primit şi în Arad, ca şi în alte părţi, — vezi fundaţiunea românului macedonean Macri din Timişoara, — nenumarate donaţii dela credincioşii ortodoxi, dar nu întotdeauna sârbi, ai bisericei sârbeşti. Techelia Sava şi-a lăsat întreaga sa avere bisericei sârbeşti din Arad. Intâmplător terenul cedat pentru zidirea catedralei, cum întreagă piaţă fostă Tököli şi câteva rânduri de case, a făcut parte din donaţia lui Techelia, dar în momentul, când a fost reorganizată episcopia ortodoxă a Aradului şi Lenopolei şi zidită şi actuala catedrală acest teren era în proprietatea bisericei sârbeşti din Arad. Techelia Sava nu putea să facă asemenea donaţii românilor pentru motivul foarte simplu, că atunci, când şi biserica românească, cu acest caracter naţional, a ajuns să poată avea proprietăţi pretinsul donator nu mai trăia.

In ceiace priveşte „nobleţa maghiară" a acestui Sava Techelia, ea a fost obţinută pe timpul Mariei Teresia, atunci când un alt Techelia, în fruntea unui număr de 10.000 războinici, numărând cu familiile lor peste 50.000 suflete, români şi sârbi şi-a tăiat drum prin Ardeal, emigrând în Rusia şi formând acolo Serbianouă.

Acest căpitan Techelia, era unchiul lui Sava Techelia şi comandant de miliţieni în cordonul grăniceresc de pe Mureş. A refuzat nobleţa oferită tocmai pentru a putea salva de sub regimul feudal pe foşti miliţieni ameninţaţi să ajungă sub jurisdicţiunea „comitatelor" după ce cordonul militar de pe Mureş a fost dizolvat, parte din el fiind mutat în Banat. Blazonul a fost obţinut dela împărăteasa Austriei în această calitate a acesteia şi nu ca regină a Ungariei şi deci nu poate fi vorba de **„nobleţa maghiară"** a lui Sava Techelia, nepot tocmai al unui Techelia, care a refuzat sărnicia împărătesei.

Originea sârbească a familiei Techelia nu e cu nimic dovedită. Au venit în Ungaria de odinioară odată cu cei circa 50.000 resciani sub conducerea vlădicei Ipek. Ori azi, pe lângă diploma leopoldiană e dovedit istoricește şi cu alte documente, că aceşti rasciani erau sârbi, români macedonieni, greci, ba până şi albanezi.

Ultimul Techelia, acest Sava Popovici, era un frecvent prietin al nobilimei maghiare şi al unei înţelegeri sârbo-maghiară, făcând şi o fundaţiune, la Budapesta, pentru tinerimea sârbă, care frecventează şcoalele mai înalte din capitala Ungariei şi pentru aceste motive se presupune, că familia ar fi fost de origină sârbească. Ori dela 1790 până la despărţirea noastră ierarhică de sârbi, prin biserică şi rolul ce l-au jucat sârbii au absorbit atâtea elemente străine ortodexe, încât e riscat a se vorbi de originea unor conducători, cari s'au manifestat ca ortodoxi sârbi.

Atât fundaţiunea din Budapesta făcută pe seama **„fiilor meritoşi ai bisericei sârbeşti"**, cât şi aceia, mai mare făcută **„pentru înbunătăţirea stării materiale a preoţimei bisericei sârbeşti"** nu spun nimic despre sentimentele şi simpatiile donatorului pentru motivul lesne de înţeles, că la epoca aceia nu exista altă biserică ortodoxă decât cea sârbească. Evident, că în practică, beneficiarii fundaţiunilor au fost numai sârbi. Dar acest fapt nu formează un document veridic asupra originei familiei Techelia. Cel mult asupra sentimentelor acelora, cari au administrat aceste fundaţiuni, cum şi altele.

Astfel puţini ştim, că cu toată bogăţia imensă a bisericei sârbeşti din Arad, averea ei a fost astfel administrată, încât la un moment dat au fost siliţi să vândă acoperişul scump, de aramă, a bisericei lor pentru a scăpa din jena financiară.

Traian Birăescu

Legământul guvernului legământul ţării

Domnul Consilier Regal Gh. Tătărescu, preşedintele consiliului de miniştri, a rostit, la radio, Cuvântarea-program pentru începutul activităţii noului guvern.

Cine a ascultat sau a citit cuvintele Premierului român, — şi ce conştiinţă românească nu le-a aflat?, — a simţit că-l străbate vibrarea unor pătrunzătoare emoţii: cuvântarea d-lui prim-ministru Gh. Tătărescu nu a însemnat numai enunţarea glacială a unui program ce urmează a fi înfăptuit, cu bărbătească hotărâre, ci şi un cald apel la inimile noastre.

Fiindcă, — aşa cum reese din însăşi expunerea concepţiei afirmată de prim-ministrul român, — dacă guvernul îşi ia toată răspunderea unui program de realizări de excepţională însemnătate în împrejurările pe cari le trăim, — ţara întreagă, fără deosebire de rang social, trebue să ajute la desăvârşirea normelor urmărite de guvern, susţinând toate iniţiativele şi actele de interes naţional, printr'o nezdruncinată solidaritate a conştiinţelor.

Ceasul, prin care trecem, este încărcat cu greutăţile pe cari, în chip fatal, le repercutează asupra-ne, evenimentele desfăşurate dincolo de fruntariile ţării noastre. Păstrăm cea mai strictă şi leală neutralitate faţă de acele evenimente, cu toate acestea, însă, viaţa economică şi financiară a ţării se resimte în chip inevitabil.

Greutăţile acestea au fost precizate până în cele mai mici amănunte, în partea de început a expozeului făcut de d. prim-ministru Gh. Tătărescu. Situaţia a fost prezentată în termenii ei veridici — tocmai pentru a da fiecăruia dintre noi simţământul împrejurărilor deosebite prin care trecem şi pe cari va trebui să le dominăm.

Deaceea, apelul făcut de d. prim-ministru tuturor inimilor româneşti de a înţelege poruncile vremii şi de a alcătui o forţă unitară întru împlinirea aceluiaş fel: consolidarea Patriei, — a stârnit ecouri profunde în orice conştiinţă.

Guvernul prezidat de d. Gh. Tătărescu este conştient de aceste greutăţi şi potrivit intuiţiilor trase din realităţile înconjurătoare ale vieţii noastre, va înfăptui programul anunţat — remarcabil prin reformele ce urmează a fi operate în toate domeniile activităţii româneşti.

Lumea a luat cunoştinţă de punctele programatice ale operei naţionale, pe care o va împlini guvernul prezidat de d. Gh. Tătărescu şi este încrezătoare în înţelepciunea demnitarilor ţării.

Avem însă şi noi ceilalţi, — ţara — ţara întreagă — datoria sfântă de a fi uniţi şi de a sprijini cu toată credinţa opera de construcţie a ţărilor naţionale.

„Vom lucra fără odihnă şi cu însufleţire la realizarea programului expus, al cărui ţel final este statornicirea păcii înăuntru şi apărarea păcii la hotare" — iată care este legământul noului guvern.

Vom fi un singur bloc, granitic de voinţe în faţa oricărei greutăţi şi vom sluji cu aceeaş credinţă neclintită ideaturile ţării cari sunt şi ale M. S. Regelui Carol II, — ale noastre ale tuturora câţi ne ducem existenţa pe aceste meleaguri, la graniţele cărora stăm statornică strajă, — iată care este legământul fiecărei conştiinţe româneşti.

S'a început târgul de Crăciun la
DUMBRAVA
Timişoara I, Str. V. Alexandri 11
JUCĂRII MECANICE

Despre corurile micuţe cărăşene

In articolul de faţă îmi iau îngăduinţa a scrie câteva cuvinte şi despre corurile noastre micuţe, mai puţin cunoscute, sau poate deloc cunoscute. Se ştie lupta de menţinere ca neam, dusă cu atâta bărbăţie de poporul nostru bănăţan, în timpul vitregiei milenare. Tendinţa noastră este însă de a face cunoscute străduinţele duse cu atâta înverşunare de corurile noastre bănăţene micuţe, despre existenţa cărora nu se ştie câtuşi de puţin, cu toate că unele au împlinit, ba chiar au trecut de 50 ani. Şi nu de teama că n'ar fi avut ce să scrie au păstrat tăcerea, ci din modestia lor.

In comuna mea de naştere, o comună micuţă, numărând abea la 80 de fumuri, iar prin împroprietările întregindu-se şi cu alte familii din alte părţi, să fie la 100 fumuri, există un cor, care anul acesta a împlinit 50 ani. E comuna Rusova-veche, din judeţul Caraş.

De câtă vreme mă străduesc să adun datele înfiinţării acestui cor, care a avut un trecut foarte glorios, şi mărturisesc sincer că nu le-am putut aduna în întregime, opunându-mi-se cei interesaţi, jenaţi oarecum de a-şi vedea numele în gazetă. Modestia lor şi pace! Totuşi, îmi calc pe inimă şi chiar cu riscul de a se supăra până când voiu ajunge să fac o monografie complectă, voiu aminti în treacăt ceva despre acest cor.

A fost înjghebat la îndemnul şi cu susţinerea materială a regretatului şi vrednicul preot al comunei, Vichentie Balea, bunic al doamnei părintelui protopop Virgil Musta din Oraviţa, în toamna anului 1889. Statutele au fost aprobate în anul 1890 de ministerul de interne din Budapesta, purtând semnatura ref tului ministerial Gh. Lukács. La început a avut înscrişi un număr de 30 corişti şi 20 membrii fondatori. Preşedintele corului era însuşi sufletul lui părintele Vichentie Balea, iar secretar învăţătorul Ilia Muia. Spun bătrânii noştri coriştl, că la înfiinţare, în afare de statute şi procesul-verbal de constituire, scripte n'au fost. Dar elanul cu care pornit ei la drum nu se poate tălm prin cuvinte. Primul conducător a vestitul conducător şi instructor de fare, Pau Farca din Vărădia. Dupăce înjghebase corul din Vărădia, în 188 formase instructor pentru corul lui luat conducerea corului nostru, cu pul de a forma instructori şi pentru rul nostru şi a merge în alte comune Banat, unde este chemat, pentru a vieaţă şi la alte coruri. Pe timpul a erau comune fruntaşe din părţile noas care nu ştiau ce-i corul. Doar la Ora română cu doi ani înainte era înjghe un cor, în altă parte nu. De aceea rep i s'a dus faima corului nostru, care chemat să concerteze în comuni mari Grebenaţ, Vlaicovăţ, Petrovaselo şi comune ce astăzi se găsesc în stăpân sârbilor, apoi în Ilidia, Sasca, Macovi şi altele din împrejurimile noastre. aduc aminte povestindu-mi tatăl m care era un bun corist şi diletant, prin teatru se făcea adevărată şcoală, şcoală a vieţii. Dacă se cânta cânta aceea era isvorâtă din suflet şi dacă juca teatru nu era jucărie de copii. Ta meu predând monologul „Herşcu Boc ghiul" în comuna Iam, o comună inve nată şi fiind deghizat în asemănarea u servitor evreu ce era la boerul din I seara la reprezentarea programu fiind de faţă şi boerul — tot evreu — putut să se lase convins cu nici un p că cel de pe scenă nu-i sluga sa în ca şi'n oase, pe care-l înjura fără'ncet şi-l ameninţa cu scoaterea din slu pentru vina de a-şi fi bătut joc de se nii săi. Şi abea după ce sluga adevăr şi cu tatăl meu, coborât de pe scenă, fost puşi alături, a crezut boerul teatru. Apoi, reprezentarea oper „Cisla", de Porumbescu, a stârnit o s zaţie neasemănată în toate comun unde a fost reprezentată. Piesele „Peat din casă", „Harţă", „Lipitorile Satelo şi altele de Vasile Alecsandri, cu mu ani în urmă au fost reprezentate de co nostru, cu o uimitoare măestrie. In s bătorile mari, când se predau asemen piese, veneau oaspeţi din depărtare, d Sasca şi alte părţi, să guste din bine cerile artei. Părintelui Vichentie Ba însă îi plăceau cântecile de veselie şi se putea sătura auzind bucata „Cânt bachanal" de Vorobchievici. Trebui să-i cânte „bahalada", sau piere lume După măestrul în ale muzicii, Pau Far a urmat la conducerea corului un însuf ţit fiu al comunei, Ioan Roşca — mo mai anii trecuţi, — tatăl prietenului T tus Roşca, secretar de plasă la Pretu din Giulvăz, judeţul Timiş-Torontal. o dibăcie rară şi cu o execuţie ireproş bilă s'a învăţat o liturgie nouă de V robchievici, care s'a cântat la noi 1900, pentru prima dată în biserica n încăpătoare pentru oameni veniţi din m multe sate şi care se cântă şi azi.

Iosif C. Rachicu

Antialcoolice

Secţia antialcoolică cu abstinenţa totală şi pentru combaterea moravurilor uşoare, a „Astrei Bănăţene" în colaborare unită cu Liga „Temperanţa" — pe această cale — aduce la cunoştiinţă tuturor membrilor ei înscrişi precum şi tuturor suborganizaţiilor de propagandă antialcoolică şi binevoitorilor ei simpatizaţi din ţinutul Timiş, că Biroul Central al Secţiei — cu începere dela 1 Decemvrie 1939, — funcţionează în Timişoara-Cetate, Bulevardul Regina Maria No. 19, unde primeşte toate adresele oficiale şi corespondenţa particulară ce-i revine.

In sensul hotărârilor aduse în şedinţa de organizare, ţinută la 23 Mai 1939, în sala Prefecturii judeţene, aceste două organizaţii de propagandă antialcoolică, în viitor vor colabora intim între olaltă intru soluţionarea tuturor problemelor atât de îngrijorătoare provenite din consumul fără de saţ al alcoolului distrugător.

Membrii organizaţiei sunt repartizaţi în următoarele trei grupe:

a) Membrii fanatici, sunt cei cu o absolută abstinenţă totală.

b) Membrii temperanţi şi

c) Membrii simpatizanţi.

Cotizaţia obligatorie pentru fiecare membru înscris este numai 1 leu lunar.

Societăţile corale, fanfarele, Casele Naţionale şi Căminele Culturale, ca personalităţi morale, încă vor plăti numai minimale cotizaţie lunară de 1 leu, fără nici o altă obligaţiune materială.

Toţi membrii înscrişi, la nevoie primesc gratuit dela Direcţiune Organizaţiei, informaţii şi sprijine morale în ceeace priveşte industralizarea şi comercializarea produselor lor de fructe în primul rând.

Direcţiunea Organizaţiei numai decât va da un răspuns potrivit tuturor celor ce se interesează.

Petru Ciucur
Preşedinte - Director

O revistă vieneză din 1845 despre românii ardeleni

(Continuarea din pag. 2.)

ţiuni române. Ele, totdeauna sunt executate de ţărani.

„Un flăcău oarecare ce ajutase până atunci tatălui său, simţi deodată plăcerea să picteze. Şi el, după felul lui, a început să mânuiască penelul. Oricum ar fi, acestea sunt la înnălţimea societăţii în care trăeşte acest artist. Când această societate se va ridica, apropiindu-se de cultura apusului, a societăţii noastre, pe acest ţăran nu-l va împiedica nimic să ajungă un adevărat pictor.

„Această predispoziţie a Românilor spre pictură, să fie oare o moştenire rămasă dela Italieni?...

„Poporul general, e spiritual şi inteligent. Iubeşte poezia şi muzica, Nu arareori se aud ţărani, spunând poezii improvizate.

„Primăvara, îşi fac fluere din salcie şi-i poţi auzi flueârnd peste tot.

„Aceasta e o Ecloge Vergilis, în viaţa adevărată..."

Aşa ne-a cunoscut un strein ajuns între noi, în cine ştie ce împrejurări. Aşa a observat şi înţeles viaţa ce se desfăşura liniştită dar în multă dosadă.

Nu pot exagera dacă afirm că acest anonim ne-a lăsat cele mai frumoase, cele mai interesante, cele mai preţioase şi cele mai reale însemnări privitoare la Românii transilvăneni, din cât ne-au rămas de pe urma trecătorilor scriitori, cari ne-au vizitat şi cunoscut. O încercare istoric-etnografică, atât de reuşită şi aşa de frumos expusă, nu cred să existe nici între încercările noastre, de pe aceia vreme. Autorul a ştiut să cristalizeze adevărata viaţă românească, sub toate aspectele ei. Şi acestea, în 1845, când asupririle cădeau asupra înaintaşilor, ca picurii ploilor de vară... Abia peste trei ani, încep adevăratele încercări şi lupte de afirmare naţională.

In adevăr, cu câţiva ani mai înainte, bănăţanul Damaschin Toma Bojâncă, în „Anticile Românilor" (Buda, I, 1832, II, 1833) promisese un studiu folkloric, temeinic, dar nu l-a putut da. Insemnările lui, au rămas răslete, aproape la fiecare pagină...

Ion B. Mureşianu

Locul de întâlnire în Bucureşti al Transilvănenilor
High—Life
Cafe — Restaurant. menu — 3 piese Lei 40.
In cotul Bucureştilor, colţ cu Bulevardul Elisabeta şi Brezoianu LANGA SENAT
Bucătărie Ardelenească Sub — Biliard şi săli de joc
Sub conducerea dlui HENRIC FEUERSTEIN fost patron al restaurantului PISICA ALBASTRA din Oradia Telefon 4-35-24

AVIZ
Am onoare a aviza onor. Public şi clientelă, că am redeschis
MAGAZINUL DE BLANARIE
ŞI ATELIERUL DE BLANARIE
unde voiu executa orice lucrări în branşă după recerinţă şi cu preţuri eftine, rugându-Vă de un binevoitor sprijin.
BOTZ, maestru blănar
Timişoara I., Bul. Regele Ferdinand I
(lângă fosta prăvălie Winternitz.)

ri militare

neralul Gamelin

, care este şeful statului major şi în fruntea apărării naţionale e, generalul Gamelin, şi-a făcut şi cariera sa militară sub auspi- or mai străluciţi înaintaşi.

ut la Paris, în 1872, dintr'o fami- reche tradiţie militară, şi care a nţei mulţi militari de seamă, ge- Gamelin şi-a început studiile la l Stanislas. La vârsta de 19 ani, n Saint-Gyr, de unde iese primul moţia sa. Ca şi majoritatea mari- erali francezi, Gamelin face un în armata algeriană, după care mit la şcoala de războiu. Aci îl profesor pe generalul Foch. După rea cu deosebit succes a şcolii de , Gamelin are prilejul să se distin- în 1904, să fie luat în statul major eralului Joffre, alături de care se nă în 1917. Dacă mai adăogăm că, 1914—1918, a comandat, sub ordi- eneralului Pétain, trupele la Ver- că, la sfârşitul războiului, a func- alături de generalul Weygand, ra atunci vice-preşedintele consi- superior al războiului, observăm mai mari generali ai Franţei au it cariera militară a generalu' in.

rimi doi ani ai războiului se află mpul alături de generalul Joffre. 13, locotenentul-colonel Gamelin rimis în Alsacia, unde se distinge, colonel şi, apoi, general. Nouile i de luptă, în care efectivul de ar- nt este hotărâtor, au fost imediat te de spiritul viu şi tânăr al gene- i Gamelin. Din Alsacia e trimis în major al generalului Micheler, în ntul ofensivei din 16 Aprilie. Mai in fruntea a câteva divizii, luptă rdun, sub ordinele generalului Pé- Acolo, sub continua presiune a ar- or germane, degrevate de frontul , din cauza revoluţiei ruse, gene- Gamelin dă dovadă de mult calm şi re şi prin bararea ofensivei ger- la Compiegne, act de mare impor- el este citat pe ordinul de zi al ar-

ă terminarea războiului, generalul in are o seamă de misiuni impor- in Brazilia, apoi, în Piria, unde este t al înaltului comisar. Şeful tru- din Lavant, în 1925, generalul Ga- liniştişte revoltele druzilor. Intors tropolă, Gamelin e numit coman- l corpului 20 de armată, apoi, sub- statului major, membru al consi- uperior de război. In 1935, prin ea generalului Weygand, e numit reşedinte consiliului superior al ului şi, la începutul lui 1938, pen- se coordona serviciile privitoare la rea naţională, generalul Gamelin numit şeful statului major al apă- naţionale.

cultura sa, cu ştiinţa sa militară, tă pe lângă cei mai străluciţi şefi ri ai Franţei, cu calmul său şi cu tatea sa în decizii, generalul Game- află astăzi, după strălucite prile- în care a dovedit calităţile sale, în a conducerii armatei franceze.

turi de el, generalul George, gene- Vuilemin şi amiralul Darlan, con- grupul de oameni responsabili de ele Franţei. **Al. Teodoru**

douri frumoase de Crăciun

articole de porţelanuri şi sticlărie la

Schmidt u. Schuster

nişoara I. Str. Lonovici No. 3

Serbarea zilei de 1 Decembrie la Arad

A r a d, 3. — Serbarea zilei de 1 Decemvrie s'a făcut la Arad cu un fast adecvat imprejurărilor şi importanţei. Serbarea a început printr'un serviciu divin oficiat la Catedrala ortodoxă de către un sobor de preoţi în frunte cu protopopul Traian Văţianu şi în prezenţa reprezentanţilor tuturor autorităţilor civile şi militare, străjereşti şi premilitare, precum şi a unei mulţimi imense de cetăţeni, veniţi să-şi manifeste sentimentele patriotice prin participarea lor la serbări.

La sfârşitul serviciului religios, a vorbit, despre importanţa zilei, părintele Florea Codreanu.

După eşirea din biserică, în faţa detaşamentului de militari, premilitari şi străjeri, a rostit o scurtă cuvântare d. general D r ă g ă l i n a, arătând insemnătatea zilei şi a oraşului în luptele românilor ardeleni pentru Unire.

D. general Drăgălina şi-a încheiat cuvântarea prin cuvintele:

Trăiască M. Sa Regele Carol II!

Trăiască Marele Voevod Mihai!

Trăiască România!

Trăiască Aradul, citadela din trecut şi din viitor a românismului!

A urmat defilarea armatei, premilitarilor şi străjerilor. După amiazi, la palatul cultural s'a ţinut o serbare organizată de despărţământul Arad al „Astrei" cu concursul cohortelor de străjeri şi străjere din localitate.

Expoziţia de pictură Ileana Antonu

(Sala Lloyd — până la 14 Dec.)

D-na col. Antonu se prezintă publicului timişorean cu un ansamblu impresionant de tablouri, printre cari câteva copii de pânze celebre din muzeele franceze.

D-na Ileana Antonu nu-şi reneagă maeştrii, nici pe cei dela Baia Mare, a căror influenţa se reguseşte în câte un peisaj sau natură moartă, dar nici şcoala franceză careia îi datorează viziunea descătuşată de constrângeri şi maniera care uneori se apropie mult de cea a impresioniştilor, fără să treacă totuşi în orgii de pete de culori şi lumină.

Luând în ordinea catalogului tablourile originale, am remarcat pateticul „Cap de expresie" (No. 4.), pastelul plin de prospeţime „Nori de primăvară" (No. 7.), uşor ca un fulg. „Autoportretul" (No. 14) are foarte multă alură, amintind câte un portret de Etcheverry, dar cu mai mult sentiment. Un dinamism reţinut tinde compoziţia spontană şi totuşi studiată.

Dintre numeroasele studii de flori amintesc „Liliacul" (No. 15). „Sena dimineaţa" (No. 17) rezolvă cu brio tema aleasă. Ceaţa orei matinale se amestecă cu fumul remorcherelor, podurile cu arabescurile lor de fier se ghicesc mai mult decât se văd în depărtare. Apa fluviului curge opacă şi tulbure. Un infinit lirism exprimă acest mic tablou!

„Intrarea în Muzeul Luxemburg" (No. 20.) reprezintă un aspect din sala sculpturilor spre sala mare a picturilor unde „Heracles arcaşul", musculos şi aurit, îşi întinde arma într'o încordare supraumană. Lumina acestor două săli este frumos nuanţată. Toamna este subiectul a două pânze remarcabile (No. 21 şi 55). Culorile calde ale peisagiului autumnal cântă o simfonie melancolică printre arbori. „Furtuna" (No. 44.) aminteşte marii peisagişti ai secolului XIX, păstrând totuşi o originalitate robustă.

Mai multe naturi moarte dovedesc talentul artistei. Fie obiecte scumpe cari îşi reflectă somptuozitatea, fie umile produse ţărăneşti, ele sunt mereu aşezate armonios şi pietate cu înţelegere şi suflet.

Vr'o zece desene şi studii complectează ansamblul lucrărilor originale.

Dintre cele patru copii, cari arată nu numai surgunţa şi meşteşugul desăvârşit al d-nei Ileana Antonu, dar şi preferinţele ei artistice, „Rolla" de Gervex atrage imediat privirea. Este o compoziţie de mari dimenziuni, cu subiectul luat din Maupassant, dacă nu mă înşel. Pe patul răvăşit doarme gingaşul corp gol al femeii, luminat de abajurul lămpii din dreapta şi de sinistra şi rece lumină a dimineţii intrată pe fereastra ce o deschide în fund bărbatul. Cu faţa chinuită, el îşi mai priveşte odată iubita. In cutele obrazului e scrisă hotărârea fatală. Cunosc bine originalul, pe care l-am contemplat de zeci de ori, şi mărturisesc că abia s'a pierdut ceva din vigoarea operei lui Gervex trecând prin penelul admirativ al d-nei Antonu.

Faţă de dramatismul concentrat la maximum al lui „Rolla", este o destindere plăcută contemplarea „Scăldătoarelor" lui Chabas. Tema favorită a maestrului: copile în apă, în umbra unui apus de soare. Mi se pare că d-na Antonu a copiat şi alte pânze de Chabaş, şi nu mă mir că s'a lăsat cucerită de vraja operelor bătrânului maestru francez.

Dacă „Sfânta Ecaterina" a lui Correggio este o operă ades copiată pentru învăţământul pe care-l poate trage oricare pictor din urmărirea de aproape a acestui tablou, m'a surprins cu atât mai mult copia a patra a d-nei Ileana Antonu, „Catedrala din Rouen" a şefului şcoalei impresioniste, Claude Monet. Alegerea celui mai puţin colorat dintre tablourile cu acelaş subiect ale pictorului genial, pare a arăta că artistă a vrut să studieze la Monet tehnica tuşelor mai mult decât soluţia descompunerii culorilor. Oricum, şi această copie e o reuşită.

D-na Ileana Antonu a expus, înainte de a veni la Timişoara, la Paris, Berlin, Bucureşti, Cluj, Braşov etc. De obiceiu arată şi o altă latură a talentului ei artistic cu aceste prilejuri: şi la vernisajul expoziţiei de care mă ocup, a oferit publicului un reuşit concert de canto. Atât critica, cât şi amatorii de artă i-au făcut totdeauna cea mai caldă primire. Va fi desigur şi de astădată aşa, iar absenţele regretabile dela vernisaj, datorite probabil altor cauze, nu vor crea precedent ...

NIC. IVAN

Emanuel Kohn

Magazin de blănărie şi

BLANAR

II. Str. Ştefan cel Mare No. 7

Blănuri şi piei de blană în toate calităţile, transformări şi reparaţiuni prompte şi ieftine

Anişoara Odeanu:

Fata lui Codru Impărat

Colecţia „Universul Literar"

Anişoara Odeanu este singura dintre scriitori bănăţeni mai tineri care s'a impus la Bucureşti. Drumul pe care l-a parcurs, decând semna încă cu numele ei adevărat — Doina Peteanu — poezii şi schiţe în ziarele şi revistele noastre, este jalonat cu romanele „Intr'un cămin de domnişoare", apărut acum cinci ani, „Călător din noaptea de Ajun", de colaborarea la „Adevărul Literar", ca redactoare a Paginei Femeii (la vârsta ei!) şi de un volum de poezii, pe care-l avem în faţă „Fata lui Codru Impărat."

Doina Peteanu dădea dovadă de un precoce talent de a forma imagini din observaţii minuţioase de detaliu. Acest talent a mers afirmându-se la romanciera Anişoara Odeanu şi nici volumul de poezii nu-l desminte.

Dar regăsim şi alte caracteristici ale acestui stil atât de original, atât de femenin, atât de savuros. Dacă mai sus am amintit de colaborarea scriitoarei la pagina femeii a „Adevărului Literar", nu este o simplă întâmplare. In acele coloane i-am cunoscut personalitatea atrăgătoare şi îndrăzneaţă, care refuză să respecte anumite reguli cari n'au altă justificare decât tradiţia.

Aşa am cunoscut-o, aşa am regăsit-o în poezii. Versul ei nu admite altă lege decât a ritmului interior al ideilor şi al imaginilor: ce-are a face că pe unii îi supără „imperfecţiunea" aceasta!

Două cicluri are volumul: „Preludiu" şi „Fata lui Codru-Impărat". Acesta din urmă este pus sub motto-ul unui cântec popular bănăţean şi înadevăr este desvoltarea temei de iubire haiducească. In ciclu întâi regăsim motive nordice, dragi şi altor poeţi români:

O, spuneţi-mi pe care drum din Nord
Trece omul blond care cântă victorios
Peste somnul trist al pământului
Şi nu-i pasă că e singur.

(Mit.)

In schimb ciclul al doilea este de inspiraţie pur folclorică. Să nu fim înţeleşi greşit. Nu-i vorbă de împrumuturi mai mult sau mai puţin deghizate din comoara poeţilor anonimi. Anişoara Odeanu ia numai atmosfera din folclor. Nici măcar cuvintele, imaginile familiare poporului nu sunt preluate aidoma, cititorul este creaţie originală. Iată o mostră:

Iubitul meu e frumos şi liber. E prietenă
cu cerbii şi luna.
Pe noi nu dragostea ne leagă, ne leagă
pădurea
Şi pădurea are legile ei aspre şi grele.
Niciodată legământ
Făcut sub bolta ei, nu s'a putut desface.
(Fata lui Codru-Impărat)

Anişoara Odeanu a făcut un mare pas spre consacrarea definitivă în literatura română. **(s. r.)**

Avantaje noui pentru viitori piloţi de turism

Decizia Ministerului Aerului şi Marinei prevede că elevii Şcoalei de subofiţeri navigantţi se vor recruta numai dintre piloţii de turism gradul II.

Pentru aceasta, Ministerul Aerului şi Marinei acordă avantagii deosebite doritorilor de a învăţa pilotajul în scopul de a merge apoi la Şcoala militară de pilotaj, ei vor primi hrană şi locuinţă.

Şcolile la cari pot urma cursuri practice de sbor sunt: C. F. R.-Bucureşti; Aeroclubul Prahova; C. F. R.-Galaţi Aeroclubul Olteniei; Aeroclubul Braşov; Arpa-Bucureşti; Arpa-Cluj; Arpa-Cernăuţi.

Condiţiuni de admitere

Pentru ocuparea burselor la şcolile de mai sus se va ţine un concurs în ziua de **1 Decemvrie a. c.** Condiţiunile de admitere sunt: să fie de naţionalitate română; să aibă vârsta la 1 Aprilie de minimum 18 ani şi maximum 24. Să posede certificatul de absolvire a cursului inferior de liceu, liceu comercial, industrial, normală sau absolvenţa şcolilor inferioare de arte şi meserii, industriale de ucenici C. F. R., industriale de ucenici I. A. R., industriale de ucenici a Ministerului Muncii. Să nu fie căsătoriţi; să aibă o purtare bună, să satisfacă probele de sănătate cerute prin examen special medical şi să se angajeze subofiţeri naviganţi ai Aviaţiei.

Inscrierile trebuesc să se facă până la 28 Noemvrie inclusiv, depunându-se următoarele acte: extrasul de naştere, certificat de naţionalitate, certificat de studii, declaraţie că nu este căsătorit.

Actele se depun sau se trimit la centrele unde se dau examenele, sau la Federaţia Aeronautică Regală a României, Bucureşti, Bul. Lascăr Catargiu 8, — odată cu taxa de examen de 200 lei.

Invăţământul la şcolile particulare pentru luare brevetului de pilot de turism gradul II, va dura dela 10 Decemvrie 1939 până la 1 Octomvrie 1940 şi va cuprinde perioada de însuşire a cunoştinţelor de cultură generală — profesională şi technică, necesară pilotului, şi perioada de sbor, de însuşirea pilotajului, care va începe la 1 Maiu 1940.

Şcoala de dans
„Begovici"
I., Piaţa Libertăţii 4, etaj I.
Incepe la 4 Decembrie un nou curs.
Orele: Miercuri şi Vineri.

Prin bună îngrijire devii sănătos!

Ladislaus Nachitz, fotograf, Lugoj: „Sunt în vârstă de 70 de ani şi în ultimul timp am fost atacat de dureri reumatice, ceace m'a împiedecat grav în activitatea mea profesională de fotograf. Nu puteam mişca braţele şi această circumstanţă paraliza complect puterea mea de muncă şi energia mea. Măsurile ce le-am luat mai înainte au avut un efect neînsemnat, până când îmi veni ideia să încerc pachetările de nămol la Băile Neptun, în Timişoara.

Aci m'am putut convinge, că noţiunea „Neptun-băi idroterapeutice" nu sunt cuvinte goale şi sunt fericit de a fi făcut încercarea, căci azi la a 16-a baie de nămol, am scăpat de dureri, aproape în întregime şi ca prin farmec am recâştigat putere de lucru mâinilor mele. Consider ca o datorie plăcută, să exprim Administraţiei acestor băi idroterapeutice mulţumirile mele profunde şi călduroase şi invidiez oraşul acesta, care posedă între zidurile sale un factor tămăduitor atât de preţios."

Numai cei ce au fost aci
Vi le pot adeveri!
Nu pe alţii să 'ntrebaţi!
Şi Băile Neptun vizitaţi!

Băile Neptun Timişoara

Colţul bisericii

Duminecă

„Isus l-a întrebat: Ce voeşti să-ţi fac? Răspunsa orbul: Doamne să văd iarăşi; iar Isus a zis: vezi, credinţa ta te-a mântuit."

Luca 18, 40—42.

Isus ajunse în apropierea fericitului oraş Ierihon, care s'a bucurat de cele mai multe vindecări minunate, şi aducea pruncii să-i binecuvinteze, bolnavii şi neputincioşii să-i vindece. Mila şi îndurarea lui se revarsă peste tot din belşug. O mulţime numeroasă se îngrămădea în jurul Mântuitorului şi cu reculegere şi sfinţenia îi asculta cuvintele dumnezeeşti.

Despre minunile lui Isus, auzise şi un orb, cu numele Bartimeu, care aflând că Mântuitorul a venit iarăşi în Ierihon, a izbucnit în strigăte desnădăjduite: „Isuse, fiul lui David, mântueşte-mă."

Acest strigăt plin de credinţă, din care vibra nădejdea supremă, a spart liniştea ce se făcuse în mulţimea dornică de a asculta învăţăturile divine. Lumea î-l silea să tacă pe Bartimeu, dar el mai vârtos striga: „Fiule a lui David aibi milă de mine." Isus se opri lângă orb şi-l întreabă: Ce ceri dela mine? — Doamne, să văd; iar Mântuitorul plin de milă îi spune: Vezi! Credinţa ta te-a mântuit.

Să ne imaginăm, starea desnădăjduită a orbului Bartimeu, care din naştere nu s'a putut bucura de frumuseţile lumii create de Dumnezeu, ci a fost osândit să trăească în întunerec. Să ne imaginăm cât de puternică a fost credinţa lui în puterea divină a lui Isus şi vom înţelege mila şi binefacerea cu care a fost răsplătit orbul, pentru această credinţă.

Măcar că, Mântuitorul Isus, de aproape două mii de ani s'a înălţat la cer, răsplata şi binefacerea credinţei puternice într'ânsul se primeşte şi acum.

Renumitul ziarist francez L. Venillot, povesteşte cum a călătorit odată din Marsilia spre ţara sfântă pe vaporul „Likurg."

Abea ieşiră la largul mării şi se deslănţui o furtună groaznică. Teama cuprinse sufletele tuturor credincioşilor. Căpitanul îl chemă la o parte şi îi zise îmbărbătându-l:

— Furtuna e insuportabilă şi nu ştiu cât va dura, să nu te temi, căci căpitanul crede cu putere în mila Domnului. De cincizeci de ani trăesc pe mare şi cu toate furtunile mari, niciodată, ducându-mă spre ţara sfântă nu mi-s'a întâmplat nimic rău. Treci te rog liniştit la culcare şi ai credinţă tare.

Intr'adevăr, corabia a ajuns fără stricăciuni la locul destinat.

Parcă ne răsună în sufletele cuvintele lui Isus: „C r e d i n ţ a t a t e - a m â n t u i t."

Tr. C.

Banatul acum 100 ani

— După statistica lui Fényes Elek —

(Continuare 11).

TINCOVA, comună valahă, cu 1 catolic, 744 gr. neuniţi.

TARNOVA, comună valahă cu 3 catolici, 1839 gr. neuniţi.

TOMEŞTI, comună valahă cu 50 catolici 332 gr. neuniţi. Domn feudal, familia Pánczély.

TOPLA, ccomună valahă cu 2 catolici, 144 gr neuniţi.

VALELUNGA, comună valahă cu 251 gr. neuniţi.

VALEBOUL, comună valahă cu 2 catolici, 2026 gr. neuniţi.

VALEDENI, comună valahă cu 793 gr. neuniţi.

VALEA MARE VECHE, comuna valahă lângă Muraş, cu 586 gr. neuniţi.

VALEA MARE NOUĂ, comună valahă lânga Pogăniş, cu 37 catolici. 521 gr. neuniţi.

VALEAPAI, comună valahă lângă Pogăniş, cu 11 catolici, 916 gr. neuniţi.

VASIOVA, comună valahă cu 41 catolici, 795 gr. neuniţi. Domn feudal Filep Scherz.

VERMEŞ, comună valahă cu 8 catolici, 1671 gr. neuniţi.

VECEHAZA, comună germană-maghiară cu 405 catolici, 150 reformaţi, 30 gr. neuniţi. Domn feudal familia Leutner. Comuna sufere mult din cauza lipsei de apă, pentrucă fântânile sunt săpate la mari adâncimi.

VISAC, comună valahă cu 8 catolici, 1461 gr. neuniţi.

VODNIC, comună croată cu 716 catolici, 2 gr. neuniţi.

VERESMARTH, comună valahă cu 6 catolici, 295 gr. neuniţi.

VRANI, comună valahă cu 3 catolici, 943 gr. neuniţi. Domn feudal e Constantin de Vrani, mare negustor din Pesta.

VRANIUŢ, comună valahă cu 9 catolici, 1068 gr. neuniţi.

ZABALŢ, comună valahă cu 5 catolici, 655 gr. neuniţi.

ZAGUZENI, comună valahă cu 27 catolici, 531 gr. neuniţi.

ZGRIBEŞTI, comună valahă cu 5 catolici, 744 gr. neuniţi.

ZOLD, comuni valahă cu 2 catolici, 370 gr. neuniţi.

ZORANI, comună valahă cu 2 catolici, 285 gr. neuniţi.

ZORRLENŢUL MARE, comună valahă cu 2286 gr. neuniţi.

ZORLENŢUL MIC, comună valahă cu 748 gr. neuniţi.

JABĂR, comună valahă cu 849 gr. neuniţi.

JENA, comună valahă cu 17 catolici, 333 gr. neuniţi.

IDIOARA, comuna calahă cu 82 catolici, 1211 gr. neuniţi. Are cea mai mare pădure din judeţ, adecă 20.000 holde. Pe vârful unei stânci se pot vedea ruinele unei cetăţi pustiite. Inainte de ocupaţiunea turcească, comuna era în proprietatea familiei baron Josika.

JIDOVIN, omună valahă cu 5 catolici, 1282 gr. neuniţi. In apropierea comunei, pe un deal de lângă râul Bârzava, se pot vedea urmele unui sanţ pătrat, sub care s'au aflat rămăşiţe de edificii vechi. In secolul trecut, administraţia camerală de Timiş, făcând săpături, a dat de camere romane, ale căror padiment era din bucăţi de cvarţ şi cărămizi pătrate, arse. S'au găsit aici şi multe monede.

JITIN, comună valahă cu 2 catolici, 649 gr. neuniţi.

Jupa, comună valahă cu 4 catolici, 288 neuniţi. In hotarul comunei se găsesc mai multe ruine vechi, ca şanţuri, fortificaţii, păreţi dărâmaţi.

JUPANI, comună valahă cu 2 catolici, 428 gr. neuniţi.

JUPANEŞTI, comună valahă cu 255 gr. neuniţi.

JUREŞTI, comună valahă cu 10 catolici, 252 gr. neuniţi.

JURJORA, comună valahă cu 11 catolici, 1449 gr. neuniţi.

ALTE AŞEZAMINTE UMANE

MINELE NEPOŢENI, MINELE TEREZIA în apropiere de Bocşa, cu topitoare de fier, **RADIMA** în munţii Modovei, cu locuitori care se ocupă cu arsul cărbunilor. Conacul UDVAR, în apropiere de Subotiţa cu 265 catolici.

(Urmează.) **Nicolae Ilieşiu**

„Discontările" dela societatea „Petroşani"

Petroşani, 3. — In Valea Jiului a fo[st] un moment de îngrijorare — dar [a] trecut.

Societatea „Petroşani" are de prim[ire] dela căile ferate, pentru cărbunele livr[at] o importantă sumă de bani. Cum în[tre] C. F. R.-ul n'a plătit, de multă vreme, [de]mic din datoria sa, — şi societatea „Pe[tro]şani" a fost nevoită să sisteze anumi[te] plăţi. Aşa, n'a achitat decât cu întârzie[re] pe furnizori, pe cărăuşi, pe deponen[ţii] dela Casa ei de Economii, reţinerile de[la] angajaţii săi pentru diferitele scopu[ri] culturale-sociale, — n'a dat Primăriil[or] comunale cota bugetară obligatorie, et[c.] Şi-a plătit, cu câteva zile întârziere, n[umai] personalul său muncitoresc şi fun[cţi]onăresc, — de luni de zile.

Tot decurând, s'au reorganizat şi „At[e]lierele Centrale ale soc. Petroşani" (A. C. P.), ele neputându-se desvolta în a[c]tualele împrejurări după intenţiile d[in] vremurile „de pace", — ci rămânând m[ai] mai — ateliere de reparaţie pe lângă m[i]nele de cărbuni. In urma acestui fapt [a] trebuit să se facă o mişcare şi în pers[o]nalul. A. C. P.-ului, plasându-se aproa[pe] toţi cei de prisos la diferitele intreprind[e]ri în legătură cu soc. „Petroşani" din Va[]lea Jiului: Antigaz, Anticarbon, Visco[za] românească, etc.

Aceste două fapte, colorate sumbru [de] de concentrările militare — au făcut [ca] se sperie unii oameni de aici, — şi să v[a] dă, poate intenţionat, în mişcările obi[]nuite, în nota importantă caracteristi[că] populaţiunii din regiunile industriale, [ca] o mare pornire de discontare a muncit[o]rimii. Cercetând chestia s'a constat[at] că sunt mai mulţi, aproape de două [ori] mai mulţi ceice au intrat în serviciu [la] soc. „Petroşani", — decât ceice subt [di]ferite motive au ieşit din serviciul ei.

Nu sunt şi n'au fost discontări, — i[ar] achitarea rămăşiţelor s'a început; slav[a] Domnului.

Globul pământesc are 2,143,000.000 locuitori

Mai mult de jumătate locuesc în Asia

La sfârşitul anului 1938, populaţi[a] globului era evaluată la 2.134,000.00[0] locuitori din care mai mult de jumătat[e] în Asia.

Europa, fără Uniunea Sovietelor, nu[mă]ră o populaţie de 400 milioane locui[]tori; Africa, ceva mai mult de 150 mi[]lioane; America de Nord, 142 milioane; America centrală şi America de Sud [la] împreună, peste 130,000.000; Oceania 1[] milioane 500.000.

China este ţara cu cea mai numeoas[ă] populaţie, evaluată la 450,000.000 locui[]tori. Urmează India cu 366,000.000; Uniunea Sovietelor cu 170,000.000, Statele Unite ale Americii cu 130,000.000; Germania 79,000.000, Japonia 72,000.000; Indiile Olandeze cu 68 milioane, Anglia 48,000.000, Brazilia şi Italia câte 44 milioane, Franţa 42 milioane. Nici o altă ţara nu mai are o populaţie de peste 40 milioane locuitori.

Teritoriile sub mandat numără impreună 20,000.000 locuitori.

S'a deschis secţia noastră de jucării, sub conducerea d-lui IULIU SCHWARZ
Bogat asortiment, Preţurile reduse. Vizitele fără obligaţiune de cumpărare.
Librăria MORAVETZ Timişoara

Pagina veselă

HUMOR RUSESC

Armean și un Tătar discutau la
din Nijni-Novgorod. Armeanul e
gata să vândă Tătarului un cal, fru-
în aparență, dar care șchioapătă.
multe „ah-uri", „of-uri" și înjură-
specifice geambașilor din cele cinci
ale lumii, Tătarul se hotărăște să
scă 50 de ruble pentru calul pe
ia cu sine.
mujik, care fusese martor la în-
ea târgului, spuse cumpărătorului:
Ai dat lovitura: calul tău șchioa-

Știu, răspunse celălalt, clipind din
fiindcă eu însumi i-am vârît un cui
pită ca să micșorez prețul calului.
nci mujikul aleargă la Armean și-i
tește șiretlicul Tătarului.
Crezi tu că au nu mi-am dat seama
echeria lui? Dar am tăcut chitic,
nimalul șchioapătă într'adevăr!
câteva ceasuri mai târziu mujikul
este iarăși pe Tătar căruia îi spune
plarea. La auzul acelor cuvinte,
ărătorul, ridicând brațele în sus,
:
Cum pot să existe asemenea tâlhari
mânt! Și eu care aproape regretam
lătisem cu o hârtie falșă de 50 de
!

Femeie deșteaptă

tena mea Ana, funcționară la o fabri-
tomboane, năzuia de multă vreme să-
pere un aparat de radio. După câteva
chibzuială ea se hotărî să-și cumpere
arat ce urma să-l plătească în rate,
afa ei e anemică și toaletele și fardu-
r bani mulți. Deunăzi, când am întâl-
pe fetica asta frumușică, fruntea ei
era plină de cute și pudră.
Ce ai, scumpa mea? o întrebai intrigat
pul ei mâhnit.
Uite, dragă Ionel, sunt tare încurcată
icină că n'am putința să plătesc ratele
radio!
mângâiai cum putui și apoi mă despărții
Eri după prânz, când dau să cotesc pe
Academiei, cu cine credeți că m'am
t? Da, chiar cu Ana. Era veselă ca o
e în luna de miere.
Ei, Ano, ai rezolvat problema aparatu-
radio?
Da, Ionel dragă.
In ce chip ai putut achita restanțele?
Am vândut aparatul și cu banii ce i-am
at am achitat ce mai aveam de plată
u radio!...
mele deșteaptă, nu glumă...

PROMT

tânăr autor dramatic, ale cărui
se joacă cu succes, întrebă într'o
secretara sa cum îi place noua
Sudri.
duia răspunse prompt:
Cu piesele de teatru e la fel ca și cu
carea, dacă stai să asiști cum se gă-
pierzi pofta de mâncare.

COPILUL MINUNE

ția maestrului:
Aveți o tehnică perfectă, însă inter-
rea e puțin demodată.

La vânătoare sau surprizele păsărilor

FARSA...

Mareșalul Castellane a rămas celebru la Lyon. Era un om ciudat, foarte iubit de soldați. Ofițerii însă, căutau să-i joace din când în când renghiuri.

In ajunul unei mari reviste militare, mareșalul, după un vechi obicei, se duse la popotă. Acolo schimbă câteva cuvinte, apoi întrebă pe un sublocotenent:

— Ai urmat la Saint-Cyr?

— Da, domnule mareșal.

— Ai familie?

— Da, domnule mareșal: tata, mama și o soră.

— Cu ce se ocupă părinții?

— Tata e jandarm, iar mama spălătoreasă.

— Și sora dumitale?

— A apucat pe-o cale greșită.

Mareșalul îi dădu mâna cu compătimire:

— Iartă-mă... Nu știam.. Nu ți-aș fi pus o asemenea întrebare.

Se îndreptă apoi către un locotenent:

— Și dumneata ai făcut școala la Saint-Cyr?

— Da, domnule mareșal.

Părinți ai?

— Da, domnule mareșal. Tata e jandarm, iar mama spălătoreasă.

— Ce coincidență! Ca și sublocotenentul! Ai cumva și o soră?

— Da, domnule mareșal.

— Cu ce se ocupă?

— A ajuns rău... A apucat o cale greșită...

Mareșalul se scuză din nou și trecu la un căpitan de husari, la un comandant de dragoni, apoi la alți vr'o zece ofițeri — punând aceleași întrebări și căpătând aceleași răspunsuri. Era prea de tot!... Se încruntă, mușcându-și nervos mustața. Înțelese că fusese victima unei drăcovenii bine pusă la cale.

Mânios se îndreptă către un bătrân adjutant, care era pe punctul de a iesi la pensie, și care nu făcea parte din năzdrăvana conspirație — spunându-i pe un ton foarte ridicat:

— Adjutant! Și dumneata ai părinți?

— Da, domnule mareșal. Mama... tata...

— Și o soră, nu-i așa? strigă mareșalul... O soră care a ajuns rău, care a apucat pe o cale greșită? Cincisprezece zile de arest!...

Adjutantul făcu ochii mari, și rămase perplex, căci era pentru prima oară când primea o pedeapsă fără să știe pentru ce.

Clemenceau în America

— Ei, ce spuneți, domnule Clemenceau, de primirea strălucită ce vi s'a făcut? — i se adresă reporterul unui ziar din Newyork.

— In adevăr, sunt foarte măgulit...

— Vă asigur, domnule Clemenceau, că așa o primire numai boxerului Carpentier s'a făcut acum un an și jumătate.

— Sunt luminat — răspunse „Tigrul".

*

— Am venit să mă adresez inimilor domnilor-voastre, pentrucă sunt îngrijorat de viitorul țării mele.

— Noi, Americanii — îi răspunse un bărbat de Stat — nu ne îngrijim decât de prezent.

— Atunci, am greșit adresa — replică „Tigrul" cu un zâmbet ironic.

*

— Sunteți într'o „formă" superbă! — fu reflecția entuziastă a unui sportsman. Ah, dacă în loc de a fi făcut politică, v-ați fi antrenat în afaceri, ați fi ajuns regele regilor noștri!...

— Iată o „performanță" de care n'aș fi fost capabil?

— ?!

— Pentrucă n'asi fi putut să iau șapte piei, cum ne luați dumneavoastră azi nouă pentru ajutorul bănesc ce ni l-ați dat când luptam în tranșee pentru existența noastră...

*

Inainte de a se duce la Chicago — oraș a cărui populațiune e în bună parte de origină germană — Clemenceau a primit numeroase scrisori de amenințare cu moartea.

— Renunțați la călătoria aceasta! — îl sfătui unul din admiratorii săi americani.

— De ce?

— S'ar putea găsi un nebun care să tragă cu revolverul în dumneavoastră...

— Numai pentru atâta lucru?! — exclamă Clemenceau cu un hohot de râs. — Ce! dumneavoastră Americanii nu știți că Tigrul digeră gloanțele?

— ?!

— Ei, da, ce te miri? A mai tras un nebun — parisian — în mine și n-am lăsat să mi se extragă glontele. Vă asigur că nu-l mai simt de loc... l-am mistuit!"

*

— Domnule Clemenceau, nu vă supără porecla de „Tigru" ce vi s'a dat? — îl întrebă un jurnalist.

— Să mă supere?! Dimpotrivă, sunt foarte încântat, îmi face o plăcere nespusă...

— Imi dați voie să vă întreb de ce?

— Foarte simplu, amicul meu: pentrucă asta face sânge rău lui Poincaré care, e drept că în hierarchia politică a ajuns ceva mai mult ca mine — a fost Președinte de Republică, — dar nu s'a ales cu nici un fel de poreclă...

*

La Washington, după ce încheiase cu o superbă perorație, prin care făcea apel la sentimentele de umanitate ale poporului american.

— Superb discurs! A fost o adevărată desfacere sufletească! — îi spuse unul din intimii Președintelui Harding.

— Va să zică v'am convins?

— Nu poate fi vorba de convingere, pentrucă Europa nu ne mai poate interesa...

— Recunosc, greșala e a mea: In adevăr, ce interes mai poate prezinta pentru un American o Europă care nu mai are aur?!" — fu riposta usturătoare a Tigrului.

Țăranul la oraș

Un țăran venind pentru prima oară la Timișoara, este mușcat de un câine fără să se poată apăra și fără să găsească măcar un bolovan la îndemână, ca să alunge javra obraznică.

In aceași zi, cineva îl întreabă unde i se pare mai frumos, în Timișoara sau în satul lui?

Țăranul uitându-se cu ciudă la asfalt, răspunse:

— Păi de domnule, la noi în sat câinii răi sunt legați și pietrele-s slobode, pe când la dv. la oraș e deandoaselea.

Contabilitate

— Domnișoară te pricepi la contabilitate dublă?

— Cum să nu! In ultimul meu post am ținut chiar contabilitate triplă.

— Cum?

— Una pentru patron. Una pentru clienți și una pentru fisc.

In grădina unui terorist

POLIȚISTUL: Ce caută toate aceste explosibile în grădina ta?

GRADINARUL ONEST: Ei, și dumneata!... ca să fac să crape mugurii.

Nu-i voe să fumați!

Amicul meu Haralambie are un nas ascuțit și așa de roșu la vârf, încât într'o zi s'a pomenit apostrofat de taxatorul unui tramvai care se afla la oarecare distanță.

— Domnule, dacă nu vă supărați, stingeți țigara: nu e voe să fumați în vagon!

Muzica viitorului

In ora de muzică a unui liceu de fete profesorul întrebă:

— Ce înțelegeți prin muzica viitorului?

— Cântece de leagăn, domnule profesor.

Autonomia balamucului

Lloyd George spunea într'o zi la un meeting public:

— Eu cred în autonomia Irlandei, în autonomia Scoției, în autonomia Țării Galilor...

— ...și în autonomia balamucului! strigă un întrerupător.

— Sunt fericit să constat că nu ți-ai uitat patria! răspunse prompt Lloyd George.

Sam și Jack

Americanul Sam către compatriotul său Jack:

SAM. —Fratele meu e atât de voinic încât ia câte o bilă de biliard în fiecare mână, le strânge și cele două bile se fac praf!

JACK. — Asta nu-i nimic. Al meu sprijină fiecare mână pe umerii a doi tauri, strânge și în câteva clipe ai două tone de extract de carne!

Scriitorul

— Frmoasă bibliotică aveți! Ați citit toate cărțile?

— Nu. Acestea sunt numai cărți scrise de mine.

Film istoric hunedorean

Cetatea Devei

Trecutul oraşului Deva, al judeţului Hunedoara, în multe puncte istoria Ardealului, deci şi a românilor din aceste regiuni, este în legătură — mai mult sau mai puţin directă — cu trecutul Cetăţii Devei. Cum această cetate — astăzi monument istoric — şi în ruină aşa cum se găseşte, este punctul de reper al Devei şi un semn de întrebare în faţă trecătorilor, fie şi numai călători pe şoseaua sau calea ferată, care trec pe la poalele ei, credem că nu este lipsită de interes, o incursiune în istoricul ei şi a evenimentelor cu care a stat în legătură.

Asupra originii cetăţii Devei nu sunt date istorice precise. Spiritul scrutător şi aici, ca în toate domeniile trecutului învăluit în întunerecul necunoştinţii, a substituit adevărul istoric prin legende. Iată câteva din legendele ei mai interesante.

princiară zâna Cetăţii Colţ (Subcetate) cu care surorile trăiau în duşmănie. Zâna locuia pe Dealul Uroiului, peste Mureş dela Simeria. Cetăţile acestea erau legate printr'un pod de aur şi surorile zâne trăiau în cea mai bună armonie una cu alta. Dar la poalele muntelui Retezat, îşi avea reşedinţa prin ciară zâna Cetăţii Colţ (Subcetate) cu care surorile trăiau în duşmănie. Zâna Uroiului, mai invidioasă, voind să distrugă cetatea zânei de pe Colţ, a aruncat mistria uriaşă cu care îşi clădise cetatea spre cetatea rivalei sale. Ura înverşunată a făcut-o să arunce mistria cu o putere mai mare decât era nevoe şi astfel a retezat vârful muntelui din partea opusă. De aici numele muntelui Retezat. Dumnezeu i-a pedepsit răutatea cu dărâmarea propriei cetăţi.

2. O altă legendă spune că cetatea Deva a fost clădită de nişte pitici de o hărnicie extraordinară. Ei locuiau pe alte meleaguri, dar din 7 în 7 ani o cercetau. Cum cetatea era mai multe pustie, a fost ocupată de un balaur cumplit, pe care piticii nu l-au putut isgoni decât cu ajutorul viteazului Iorgovan (un Hercule al mitologiei româneşti). Balaurul cu şapte capete s'a refugiat în peşterile dela Porţile de Fier de lângă Dunăre, dar Iorgovan l-a urmărit şi acolo şi l-a ucis. Din sângele lui veninos pe care l-au supt muştele s'au născut muştele columbace.

3. O a treia legendă se aseamănă cu a „Meşterului Manole" şi e de origină maghiară. Zidarul (Kömives) Kelemen, cu 12 tovarăşi, s'a angajat să zidească cetatea pentru o jumătate de mierţă de argint şi o jumătate de aur. Dar ce zideau ziua se surpa seara şi ce zideau noaptea se surpa dimineaţa. Atunci s'au legat, că nevasta aceluia care va veni, în dimineaţa următoare, mai întâiu la ei, să fie arsă şi cenuşa ei să se amestece în tencuială. Soarta a adus tocmai pe soţia meşterului Kelemen. Legământul a fost respectat în tocmai şi cetatea a putut fi clădită. Unicul lor copil aflând de moartea mamei sale, a murit de durere. Aceste legende ilustrează câteva din adevărurile vecinici: ura şi invidia sunt distrugătoare de bunuri; prin hărnicie pot şi cei slabi să construiască ceva trainic; pe cei slabi, dar harnici îi ajută la nevoe cei puternici; din răutate tot răutate se naşte şi că operele mari şi trainice nu se pot face decât prin suferinţe.

•

Stânca de formă conică, pe care a fost clădită cetatea, este de origină vulcanică din epoca miocenă şi are o înălţime de 371 m. dela nivelul mării, 184 m. deasupra oraşului. Flora dealului cetăţii e bogată şi variată, cuprinzând peste 1300 de specii de plante. Faună — pe lângă paseri şi insecte, — adăposteşte prin crepăturile stâncilor vipere. Vizitatorul este bogat răsplătit de mica oboseală reclamată de urcarea în vârful cetăţii, cu vederile încântătoare, care i-se deschid spre răsărit, pe Valea Mureşului, la nord spre Munţii Apuseni, până la Muntele Găina, vestit odinioară pentru „Târgul de fete" Pe culmile munţilor de peste Mureş se văd bisericile din Săcărâmba, unde sunt minele de aur ale statului.

Aurul acestor munţi a făcut din judeţul Hunedoara teatrul multor evenimente istorice. O serie întreagă de unelte preistorice găsite cu ocaziunea săpăturilor făcute pe cetate şi în jurul ei, colecţie păstrată în muzeul judeţean, dovedesc cu prisosinţă, că din cele mai vechi timpuri au fost în jurul cetăţii aşezări omeneşti.

Numele oraşului Deva derivă dela „Dawa" numire dacă, însemnând „cetate".

Sunt cunoscute multe nume de cetăţi, de pe vremea Dacilor, în Ardeal, Banat şi Oltenia: Sucidawa (jud. Alba), Arcidawa (jud. Caraş), Singidawa (jud. Severin), Buridawa (jud. Vâlcea), Pelendawa (jud. Dolj), Zusidawa (jud. Romanaţi) etc. Asemenea era Dacidawa numele oraşului, mai bine zis al cetăţii Deva, pentrucă pe atunci oraş nu era. Este deci şi acest nume un indiciu despre originea dacă a cetăţii.

Unii autori maghiari sunt de părerea — întemeiată doar pe faptul construirii altor cetăţi — că şi cetatea Deva s'ar fi clădit pe timpul lui Bela IV, înainte ori după invaziunea Tătarilor (1241). Nu se poate însă concepe, că Romanii să se fi lipsit, în sistemul lor de apărare, de acest punct strategic, atât de potrivit pentru apărarea Văii Mureşului. Este aproape sigur că Romanii — având în apropiere, lângă Veţel, castrul Micia, unul dintre centrele militare şi culturale ale dominaţiunei romane, construit pe şes — au folosit cetatea Deva, ca punct de observaţie şi de apărare al Miciei, spre răsărit, ipoteză mult mai verosimilă şi susţinută de mulţi istorici.

*

Primele date istorice în legătură cu trecutul cetăţii, datează dela 1267. Atunci s'au dat aici lupte între Bela al IV-lea şi fiul său răsvrătit, Ştefan. Când Ştefan a ajuns la tron, în 1270, după moartea tatălui său, a dăruit cetatea lui Kalnoky-Chell, guvernator al Ardealului. Deci până atunci stăpâni ai cetăţii au fost regii Ungariei. La 1301, cu moartea lui Andreiu III, s'a stins ramura bărbătească a dinastiei arpadiene şi a urmat pe tron Otto, principe de Bavaria, rivalul lui Ladislau, voevod al Ardealului, care aspirase şi el la tronul Ungariei. Când Otto a venit să viziteze Saşii din Ardeal, a fost prins de Ladislau şi închis în cetatea Deva, luându-i şi coroana regească. După un an, la intervenţia Voevodului Bulgariei, Otto a fost eliberat şi s'a întors acasă prin Muntenia, dar fără coroană.

La 1308, castelan al cetăţii este Paul, fiul lui Ladislau voevodul Ardealului, iar la 1333 Marton, prefectul judeţului Hunedoara. Până la 1385 mai schimbă câţiva stăpâni. La 1427 regele Sigismund obligă din nou pe românii iobagi din împrejurime, ca **„după vechiul obiceiu bun"** să repare cetăţile şi să sape în jurul lor şanţuri. Pe vremea aceasta cetatea a ajuns în proprietate particulară şi la 1453 are de stăpân pe Mihai Szilagyi, cumnatul lui Ioan Huniadi. La 1479 Regele Matia Huniadi revendică proprietatea cetăţii pe motivul că ea a fost dăruită tatălui său de regele Albert (1438—39), împreună cu domeniile din Şoimuş, Barsău, Nevoeş şi Burnene. După Szabo Imre, Ion Huniadi a fost proprietar al cetăţii prin donaţiunea ce i-a făcut-o Vlasliv I. la 1447 şi i-a fost dată în posesiune efectivă la 1453, împreună cu 53 de sate. Téglás Gábor (Hunyadmegyei Kalauz, 1902, pag. 26) susţine că „la 1449 Huniadi, care iubia mult oraşul Deva, având în vedere sărăcia locuitorilor, le-a iertat trei feluri de impozite anuale şi după câteva zile i-a scutit de toate dăjdiile". Deci Huniadi era pe atunci stăpân feudal al cetăţii şi moşiilor din jurul ei. Tot după acest autor, Mihai Szilágyi devine proprietarul cetăţii numai la 1459, după moartea lui Huniadi (11 Aug. 1456), deşi adversarii înverşunaţi ai Corvineştilor Garay şi Cilley, revendicau pentru ei proprietatea, după moartea eroului. Dieta din Pozsony a şi hotărât în acest sens, dar hotărârea nu s'a executat.

Szilágyi a întărit şi desvoltat privilegiile oraşului Deva, iar regele Matei le-a menţinut. Acestui domeniu au aparţinut — încă de pe vremea lui Huniadi şi minele de aur din jurul Bradului. La 1444 mina din Valea Bradului a fost arendată de Huniadi unui consorţiu săsesc din Sibiu, care a înfiinţat acolo o monetărie.

In sec. XV. s'au clădit părţi noui, de către Ion Huniadi. Această se deduce din identitatea ciopliturii pietrelor cu acelea dela biserica clădită în Deva de Ion Huniadi şi soţia sa Elisabeta la 1440—44.

(Continuare în numărul viitor.)

Prof. Ion Mihu

Tricotaţi acasă

pulovere — fulare — haine pentru copii

cu aparatul de tricotat TRICO-RECORD Lei 1500

Teseţi acasă

haine — stofe — şnawi, cu

Războiul-manual de ţesut

„ILSA"

Lei 700

Jucându-vă învăţaţi să ţeseţi cu

Războiul-manual pentru copii „BABY" Lei 250

CENTRALA LÂNEI S. A. R.

Instruim gratuit!

Priviţi vitrinele, modelele noastre!

Radio

Luni, 4 Decembrie

RADIO-ROMANIA, RADIO-BUCUREŞTI ŞI RADIO-EXPERIMENTAL. Ora 12: Ora; Cota Dunarii şi a barei Sulina; Sfaturi gospodăreşti şi igienice; 12.10 Concert de prânz. Orchestra Nicolae Cireş; 13 Ora; Radiofonice; Sport; Diverse; 13.10 Continuarea concertului Orchestrei Nicolae Cireş; 13.30 Muzică (discuri); 14 Radio-jurnal); 14.20 Muzică variată (discuri); 15 Spectacole; Ştiri artistice şi culturale; Publicaţii. **RADIO ROMANIA.** 19 Ora; Mersul vremii; 19.02 Cronica literară; 19.17 D-ra Zina Săvescu şi Th. Carabiber (voce); 19.50 Radio-jurnal în limba maghiară. **RADIO ROMANIA ŞI RADIO BUCUREŞTI.** 20 Noul cod civil, de prof. Andrei Rădulescu; 20.15 Muzică de dans; 20.45 Radiojurnal (I); 21 Istoria dansului (II), Orchestra Radio, dirij. de Th. Rogalski. Cuvânt explicativ. Exemplificări muzicale; 22 Cântăreţi germani (discuri); 22.10 Radiojurnal (II); Sport; 22.30 Coruri (discuri); 22.45 Muzică variată uşoară (discuri); 23.45 Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză şi italiană.

RADIO BASARABIA

212,6 m., 1411,1 kHz., 20 kw.

14 Ora; Concert de prânz. Muzică variată (discuri); 14.30 Radio-jurnal; 21 Ora; Concert de seară. Recital „Alfred Cortot" (discuri); 21.20 Petre Filatov (voce); 21.40 Muzică din filme (discuri); 22 Radio-jurnal.

Marţi, 5 Decembrie

RADIO-ROMANIA, RADIO-BUCUREŞTI ŞI RADIO-EXPERIMENTAL. Ora 12: Ora; Cota Dunării şi a barei Sulina; Sfaturi gospodăreşti şi igienice; 12.10 Concert de prânz. Orchestra Fraţii Stănescu; voce: Ion Luican; 13 Ora; Radiofonice; Sport; Diverse; 13.10 Continuarea concertului Orchestrei Fraţii Stănescu; 13.30 Muzică variată (discuri); 14 Radio-jurnal; 14.20 Muzică vieneză (discuri); 15 Spectacole; Ştiri artistice şi culturale; Publicaţii. **RADIO ROMANIA.** 19 Ora; Mersul vremii; 19.02 Cronica dramatică şi cinematografică; 19.17 Alfred Cortot-pian, Jacques Thibaud-vioară şi Pablo Casals-violoncel (discuri): Trio în re minor de Schumann; 19.50 Radio-jurnal în limba maghiară. **RADIO ROMANIA ŞI RADIO BUCUREŞTI.** 20 Un basm al lui Eminescu, de T. Păunescu Ulmu; 20.15 Muzică spaniolă (discuri); 20.45 Radio-jurnal (I); 21 Concert simfonic. Orchestra Radio, dirij. de Antonin Ciolan; 22.10 Radio-jurnal (II); Sport; 22.30 Iosef Prunner-pian; 22.50 Muzică variată (discuri); 23.45 Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză şi italiană.

RADIO BASARABIA

212,6 m., 1411,1 kHz., 20 kw.

14 Ora; Concert de prânz. Muzică uşoară (discuri); 14.30 Radio-jurnal; 21 Ora; Concert de seară. Voci celebre (discuri); 21.20 D-na Sabina Fuchs (pian): Variaţiuni de Rameau; Sonată de Scarlatti. Pauză. Rapsodie în si minor de Brahms; Mazurca şi Vals de Chopin; 21.45 Dansuri moderne (discuri); 22 Radio-jurnal.

Mica publicitate

De închiriat locuinţă modernă, 3 camere, hol şi dependinţe. I, Str. Buteanu Nr. 1[illegible] Ştefan Cornel, prim-grefier la Tribunalul Timiş-Torontal.

Librăria Cooperativa Naţionala, Timişoara I, Str. Brediceanu Nr. 2, caută un conducător la secţia librăriei, de naţionalitate română, cu practică şi o garanţie de 200.000 lei. Postul e vacant dela 1 Ianuarie 1940.

Cumpăr costume bărbăteşti uzate exclusiv la locuinţa Dvoastră. Obiectele aduse în prăvălia mea nu le cumpăr, dar în urma unei cărţi poştale sau aviz telefonic (12-14) mă prezint imediat. Schönbrunn, Timişoara II., Piaţa Traian 2, etaj I. 2

Licitaţie de moşie. Moşia Niemetz în Găvojdia, lângă Lugoj, în afară din zona militară, făcându-se supraofertă, se va relicita. 200 jughere cadastrale, arător, pute ţine fâneţe, preţul strigării 1,111.000 lei. Informaţiuni: **dr. G. Alföldi**, curatorul fal limentului, Timişoara, Str. Lonovici 8.

TIMBRE

mare asortiment

Preţuri reduse

Vânzare—cumpărare—schimb

ARTA TIMIŞOARA I. Eugen de Savoya 11

Copil de suflet, dau, în etate 8 ani, şcolar eminent cu note printre cei mai buni, şi din motive grele familiare nu pot al creşte mai omeneşte, mai ales neavând mamă lângă el. Informaţiuni la Adm. ziarului, condiţiuni n'am.

ADMINISTRAŢIA ZIARULUI „DACIA" caută vânzători de ziare. Doritorii a se prezenta de urgenţă la administraţie.

Funcţionară româncă cunoscând bine limbile germană şi maghiară, 30 ani, caută post. Excelente referinţe. Oferte la adresa: Sârbu Rozalia, Timişoara, Str. Trei Crai 19.

De închiriat o cameră şi bucătărie într'un souteraine modern, în apropiere de Piaţa Unirii, la 1 Decembrie. I., Str. Aurel Ciopovici 10. (Din Bul. Tache Ionescu.)

PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE

Regimentul 38 Artilerie aduce la cunoştinţă publică, că se ţine licitaţie cu oferte închise, la data de 18 Decembrie 1939, ora 9, în localul Cazarma Transilvania din Timişoara, pentru arendarea unui teren, grădină de zarzavat, în suprafaţă de 29.958 metri pătraţi, situat în regiunea Ciarda Roşie Nr. topografic 1884/1374/6.

Eventual se pot închiria şi uneltele necesare. Pe teren se găseşte o baracă de locuit şi magazie, fântână, etc.

Informaţiuni se pot lua zilnic dela Serviciul Cazarmărei, Regimentul 38 Artilerie Cazarma Transilvania.

D. prim-ministru Gh. Tătărescu răspunde „Daciei"

șoara, 3. — La telegramă omagială de ziarul „Dacia" d-lui consilier Gh. Tătărescu cu prilejul formării ului prezidat de d-sa, am primit ur-ul răspuns telegrafic:

ța și administrația ziarului „Dacia" Timișoara.

lduroase mulțumiri ziarului „Dacia".

GH. TĂTĂRESCU

„Straja Țării" — hotarul de Vest

și la 1 Decembrie, Sănnicolau-a trăit clipe de înălțare sufleteas-comandantul străjer al ținutului d. prof. Constantin Nedelcu, se-de d. Major Stanciu și coman-de legiune d. prof. Nic. Jucu au acestui colț de țară un adevărat de mare sărbătoare,rănând înme-iunie 1939 dela serbările din Bu-ști și Timișoara și o scena cronica ința marinarilor.

după amiaz, toate stocurile școale-secundare și primare de Stat, pre-și cele minoritare, au savurat bel-de muncă, de lumină și înălțare ească filmat de Straja Țării și ru-n capitala țării în fața Marelui er M. S. Regele Carol II și a Ma-Sale Marelui Voevod Mihai de Alba ; iar la Timișoara, sub auspiciile Sale d-lui Rezident Regal dr. Alex. a și a d-lui comandant de ținut t. Nedelcu.. Cu acest preludiu a în-t serbarea pentru ziua de 1 Decem-

sub scutul protector al Astrei, — cu ursul tuturor autorităților civile, are și al instituțiilor culturale: gimnaziului mixt de sub comd. director Th. Bucurescu, stolul școlar de fete de sub cond. d-nei Margareta Munteanu și stolul rei școlii primare de sub cond. Eftimie Sarafoleanu, au pregătit rogram de 16 puncte din cele mai bucăți patriotice, care s'a desfă-t în sala „Imperial", în fața o peste spectatori. Dș. prof. Margareta omirescu, d-na prof. dr. Vațianu Gh. Andrașiu, au muncit mult aplaudați și felicitați.

Făcut impresionat de cele văzute și te d. comdt. Const. Nedelcu, la itul programului, a ținut să-și ma-steze, — prin cuvinte alese și pline atriotism, la adresa M. Sale Rege-Carol II și a Mariei Sale Marelui od Mihai de Alba Iulia, cât de bu-s este, că aci la granița de Vest, crează și se țin serbări, al căror ram, poate fi difuzat chiar și în tala țării.

Toți cei prezenți, ca o mărturie a științei lor naționale având sim-ul unității neamului pe Marele Stră au aplaudat viteaza armată română trăjuește azi la hotare „dela Nistru la Tisa".

Brichete COROANA Semicox

cel mai bun și cel mai eftin combustibil

entru calorifere, sobe de teracotă și de fier, etc.

vinde la depozitari de lemne de foc și de cărbuni.

Pentru informațiuni adresați-Vă la

Reprezentanța generală a

. „PETROȘANI" S. A. R.

Cornel Cinghița

ȘOARA IV. Str. Mircea Vodă No. 3.

TELEFON 24-45

Contactul cu agricultorii

Declarațiile d-lui G. Ionescu-Sisești, ministrul agriculturii

București, 3 (Sir). La consfătuirea cu agricultorii ținută eri, d. Gh. Ionescu-Sisești, ministrul agricultorii a declarat că a luat, contact cu agricultorii spre a veghea ca interesele agriculturii să fie bine apărate. „Doresc să se intensifice colaborarea între agricultori și acest minister. Vreau să dau o viață mai activă camerelor de agricultură. Cred ca necesară organizarea micilor agricultori. Trebue intensificată acțiunea de asociere a micilor plugari. Doresc să sprijinim acțiunea sindicatelor agricole și a sindicatelor viticole. Proectul de lege al breslelor pornea dela o organizare de sus în jos. Am crezut că această organizare trebue pornită de jos în sus prin întărirea celulelor și din aceste unități mici să se nască breasla agricultorilor. Ideia mea va stimula inițiativele. Nu am venit la această consfătuire pentru a expune un program, ci prefer să ne spunem din când în când ce am realizat. Cred de bine să examinăm împreună grijile noastre plugărești.

Trebue să asigurăm hrana acestei țări. Imprejurările au fost totul nefavorabile. Inregistrăm o situație care ne dă prilej de preocupare. Nu s'a semănat cât trebuia! Cred că trebue să năzuim să se facă o sforțare de însămânțare cu grâu cât timpul se mai menține prielnic. Am cerut să se mobilizeze toate forțele pentru a spori suprafețele însămânțate cu grâu. Apoi trebue făcută o sforțare mare pentru arături.

Au fost 700.000 de hectare semănate toamna. La primăvară trebue făcută o sforțare pentru acoperirea a 9 milioane hectare. Acesta unul din apelurile călduroase pe care le fac. Dorim să sporim suprafața cu grâu de primăvară pentru a complecta ce nu s'a semănat în toamnă."

D. ministru Sisești a adus apoi în discuție cultura plantelor de grădină. Ar fi cazul de a întreprinde o acțiune intensă de cultură a plantelor de grădină.

D. Berceanu, insistă la cultura bumbacului și arată că se realizează câștiguri însemnate.

D. Emandi se plânge de prețul urcat al uneltelor agricole.

„Pădurea cu strigoi"

O nouă metodă de luptă încercată de germani
Se pregătește o ofensivă?

Luxemburg, 3. (Rador) — O activitate intensă domnește din nou dealungul frontierei dintre Germania și Luxemburg. Trupele germane sunt în mod continu în marș ca și cum s'ar deda la manevre importante. Pe șosele se văd numeroase coloane de infanterie și cavalerie, precum și multe camioane și automobile.

Simultan grupurii de soldați și muncitori lucrează la fortificații dealungul râurilor Moseila și Sarre. Aceste râuri s'au revărsat însă recent și rețelele de sârmă ghimpată de pe malul german se află sub apă.

Nu trece nici o zi fără ca locuitorii de pe malurile celor două râuri să nu asiste la o însemnată acțiune de pregătire germană.

COMUNICAT FRANCEZ

Paris, 3. (Rador.) — Comunicatul oficial francez din dimineața de 2 Decembrie anunță: Nimic important de semnalat în cursul nopții.

COMUNICAT GERMAN

Berlin, 3. (Rador.) — Comandantul suprem al armatei germane anunță: Nici un eveniment de seamă.

VAS BRITANIC PIERDUT

Londra, 3. (Rador.) — Vaporul britanic Stanbrock de 1383 tone devenit celebru în războiul spaniol străbătând blocada și ducând la Bilbao alimente, despre care de șase zile nu s'a mai auzit nimic, este considerat ca pierdut.

LUPTA CU MORIȘTILE

Paris, 3. (Rador.) — Corespondentul de pe front al agenției Havas publică sub titlul: "pădurea cu strigoi" o pitorească descriere a felului în care Germanii încearcă în cursul nopții să se infiltreze printre rândurile unităților franceze de paza. Germanii se odihnesc toată ziua și sunt aduși seara cu automobilele în vecinătatea liniilor franceze din păduri. Ei înaintează în grupuri mici cu câini dresați, cu mici mitraliere portative și uneori cu moriști, care imită sgomotul mitralierelor. Soldații înaintează imitând țipătul bufnițelor spre a impresiona santinelele și mai ales spre a-i îndemna să tragă pentru a determina astfel locurile unde sunt concentrate arme automate. Soldații francezi la rândul lor întind curse și au reușit să prindă astfel soldați germani împreună cu moriștele lor.

Sărbătoarea Unirii la Țipari-Arad

Cu un fast deosebit a fost sărbătorită aniversarea Unirii Ardealului cu Patria mamă, în comuna Țipari, jud. Arad.

La orele 10 s'a oficiat Te-Deumul, la care au participat autoritățile comunale și populația în număr destul de însemnat.

După serviciul religios au ținut cuvântări frumoase d-nii: Ioan Perliba, notar, învățătorii Iosif Ciola și Vașcău Mihai.

Corul școlar a cântat cântece patriotice, după care străjerii au debutat cu poezii ocazionale.

Premilitarii, sub comanda d. notar Perliba, au participat în ordine și disciplină desăvârșită.

La ridicarea fastului serbării a contribuit și fanfara comunei, care a cântat Imnul Regal și diferite alte cântece naționale.

Garda Națională, sub comanda d-lui Bocu Cornel a făcut o frumoasă impresie.

CONTINENTAL

Mașini de scris

portative și Standard sunt stabile și ieftine. Mașini uzate se iau în schimb cu prețurile cele mai ridicate. Reprezentanța generală și depozit

PELLENZ Timișoara III

B-dul Carol 11. Telefon 22—66

TELEGRAME INTERNE

SĂRBĂTORIREA D-LUI CONSILIER REGAL VICTOR IAMANDI

București, 3 (SIR.) — Astăseară la ora 21 d. consilier regal V. Iamandi va fi sărbătorit printr'un banchet dat la Atheneu Palace cu prilejul promulgării codul de procedură civilă. La acest banchet organizat de comitet sub președinția d-lui Viforeanu, va lua parte și d. Istrate Micescu, ministrul justiției.

UN IMPORTANT DECRET AL MINISTERULUI MARINEI ȘI AERULUI

București, 3 (SIR.) — In Monitorul Oficial din Decemvrie a. c. se publică decretul întocmit de ministerul marinei și a aerului, despre șederea vaselor comerciale beligerante în apele României.

REDESCHIDEREA UNEI CĂI FERATE ROMANO-SOVIETICE

Cernăuți, 3 (SIR.) — Comisiunea de căi ferate româno-sovietică a hotărât redeschiderea circulației de cale ferată romano-sovietică prin punctul Orășeni străinătate pentru tranzitul de mărfuri prin Orășeni, Zniatin, Colomea, Stanislawow, Lemberg, Cracovia cu începere de azi 2 Decemvrie.

SITUAȚIA AGRICOLA

București, 3 (Sir.) — După informațiile ministerului agriculturii, în săptămâna aceasta, timpul a fost prielnic. S'a însămânțat cu grâu suprafețe însemnate. Se continuă însă sămănatul. Ministerul agriculturii a luat măsuri din timp, ca în primăvară, să se însămânțeze cu orz și porumb, toate suprafețele ce nu au putut fi puse în valoare toamna din cauza timpului neprielnic.

UN FIOROS CRIMINAL ARESTAT LA ABRUD

București, 3 (SIR.) — După îndelungate cercetări poliția a reușit să aresteze la Abrud, pe asasinul Olandei Bet Bertoc soția inspectorului Bertoc. Asasinul se numește Vasile Tearnăveanu zis Lică, are 30 ani și originar din comuna Buristor județul Someș. Poliția din Dej a luat urma criminalului dela un bijutier, unde se vânduse un ceasornic de aur a victimei. Pornind apoi la Abrud l'au găsit pe acesta petrecând acolo cu iubita lui. Din primul moment a făcut declarație complecte. La percheziție s'a găsit mai toate bijuteriile precum și o sumă mare de bani. Partea din bijuterii vândute s'au făcut cadou la diferite femei de petrecere. Se fac cercetări întru cât se crede că acest sadic criminal a mai comis și alte crime asemănătoare.

ȘTIRI DIN ARAD

BĂTAIE. Soția lui Sever Șerban din Str. Veseliei, a reclamat poliției pe individul Mihai Gruia, pentru că a bătut-o cauzându-i leziuni corporale grave.

FURTURI. Elena Lingurar a reclamat poliției că din curtea locuinței i-au fost furate mai multe păsări de curte.

— Gheorghe Földes din Str. Mețianu a anunțat poliției că în lipsa de acasă necunoscuți s'au introdus în locuința sa furându-i 15.000 lei și diferite haine.

— Văduva lui Vicențiu Bacoș din Str. Jianu, a reclamat poliției că în timp ce venea dela gară cu un coș cu 220 ouă, individul Ștefan Bolcaș, i-a smuls coșul, voind să i-l fure. Fiind observat de un agent de poliție, numitul a lăpădat coșul cu ouă făcându-se nevăzut.

SPORT

C.A.M.T. — Ripensia

Şanse egale şi forţe echilibrate, iată caracterele derbyului timişorean

Am amintit, că Duminecă va avea loc matchul contând pentru campionatul naţional, între cele două echipe divizionare.

Inchiderea sezonului oficial coincide deci un match foarte important pentru footballul local, deoarece desnodământul ostilităţilor va desemna deţinătorul temporar al hegemoniei din capitala Banatului.

Ţinând seamă de variaţiunea formei în care ambii adversari au apărut în acest sezon, matchul nu suferă nici un fel de pronostic. Nu există nici un element real, care să poată permite, cu obiectivitate deplină, vre-o anticipaţie în ceace priveşte rezultatul.

Atât Ripensia, cât şi CAMT au jucat deseori slab! E drept că uneori au jucat şi bine! Aceasta nu a fost un lucru obicinuit, ci a fost o întâmplare, un fel de coincidenţă a mai multor întâmplări, cari nu au arătat valoarea echipei, doar au scos la iveală anumite calităţi ascunse în aceste echipe.

Footballul timişorean a pierdut un mare numar de jucători buni, cari au căutat alte orientări, astfel că timişorenii au trebuit să tolereze o epocă de tranziţie, ca în acest timp să-şi refacă cadrele de rezervă, sau să facă achiziţii satisfăcătoare.

Ripensia are deja vre-o şase jucători noui şi tineri, CAMT a făcut câteva achiziţii fericite, dar noile formaţii au nevoie de sudură, ca să corespundă întru toate. Până atunci, echipa va realiza comportări foarte variabile.

Aceasta a fost — şi este — cusurul la rezultatele obţinute de către adversarii de azi, cari în trecutul apropiat au oscilat între cele două extreme ale posibilităţilor.

Bineînţeles, aceasta nu înseamnă că întâlnirea dintre CAMT şi Ripensia să nu satisfacă exigenţele spectatorilor. Din contra, dorinţa de a se comporta onorabil, de a cuceri simpatii şi în fine voinţa cu care se poate compensa o mare parte din lipsurile de ordin technic, sunt elemente cari pot ridica valoarea spectacolului, căci imprimă jocului mai multă viaţă, care place deseori mai mult decât „figurile" technice

Programul jocurilor de azi

DIVIZIA A.

BUCUREŞTI: Venus—Sportul Studenţesc, Iuventus—Rapid.
ARAD: AMEFA—Victoria.
TIMIŞOARA: CAMT—Ripensia.
GALAŢI: Gloria CFR— FC Carpaţi.
REŞIŢA: UDR—Unirea-Tricolor.

DIVIZIA B.

Seria III:

CLUJ: Universitatea—Monopol.
ORADEA: Stăruinţa—Olimpia CFR.
CÂMPIA TURZII: Industria Sârmei —SSMR.

Caleidoscop sportiv

Duminecă va avea loc, în localurile Reuniunei Tinerilor Catolici din Fabric, un concurs naţional de tenis pe masă, la care vor participa jucători din 11 oraşe, dintre care câtiva campioni naţionali.

*

Gimnasticii dela UDR şi SSMR, cari au participat la reuniunea de gimnastică, organizată sub egida „Muncă şi Voie bună" la Cluj au cunoscut cu ocazia primei lor exhibiţii un succes deosebit.

*

UDR a ocntestat matchul cu Victoria, deoarece aceasta a fost suspendată(?).

*

Confratele „Sport és kritika" apare într'o ediţie jubilară în ziua de 4 Decembrie, cuprinzând pe lângă 12 pagini şi un anuar sportiv.

*

Atleţii bănăţeni nu vor putea participa la Campionatele Naţionale de cross-country, deoarece foile de drm gratuite cari au fost promise, nu au sosit.

„MASCA IUBIRII" cu Paula Wessely

Premiera cinematografului „CAPITOL", constitue un eveniment deosebit al anului cinematografic.

Eroii, un fost căpitan, retras la mica sa fermă, o frivolă contesă vieneză şi o inocentă şi devotată ţărăncuţă.

Conflict: superbul căpitan se îndrăgosteşte pătimaş de ispititoarea contesă în a cărei fragile mâini nu e decât o biată paiaţă agitată de sforile pasiunei şi capriciilor. Uită de câmp, de lan, de recoltă. Dar modesta şi brava ţărăncuţă veghează.

Mergeţi şi vedeţi acest film incomparabil care vă va lăsa profund impresionat. De mult timp, nu am văzut un film de o atât de reală valoare.

Primăria Timisoara ia noui dispoziţii pentru reprimarea speculei

Timişoara, 3. — Primăria municipiului nostru a afişat în oraş o publicaţiune, conţinând dispoziţii pentru înfrânarea speculei, de care se plânge atât de mult lumea în ultimul timp.

CETĂŢENII POT RECLAMA PRIMĂRIEI ORICE CAZ DE SPECULA

Publicaţiunea primăriei începe prin a arăta că la municipiu s'a înfiinţat o primă instanţă de judecată a contravenţiilor la legea speculei. Instanţa aceasta — după cum am arătat şi noi la timp — e condusă de d. judecător-şef Rusalin, dela judecătoria I urbană Timişoara.

Primăria a înfiinţat şi un birou special pentru înfrânarea şi reprimarea speculei. Acest birou funcţionează la primăria, etaj I, uşa Nr. 57, telefon 10-31. Cetăţenii municipiului nostru pot reclama oricând biroului arătat mai sus, fie personal, fie pe cale telefonica, cazurile de speculă. Reclamaţiile făcute de cetăţeni vor primi curs încă din ziua în care biroul de speculă al municipiului a fost sesizat de ele.

AFIŞAREA IMPOZITULUI PE VENIT

Articolul doi al publicaţiunei municipale este din cale afară de interesant, întrucât acest articol obligă pe toţi comercianţii cari sunt supuşi controlului şi sancţiunilor din decretul-lege pentru reprimarea speculei, să-şi afişeze, în localurile de vânzare, la loc vizibil, certificatele oficiale doveditoare de toate impozitele lor anuale pe venit.

NOTE DESPRE CUMPĂRĂTURI!

Consumatorii au dreptul să ceară comercianţilor note despre cumpărăturile făcute de ei. Comerciantul va elibera consumatorului, la cerere, notă despre articolul vândut şi preţul lui.

Aceste note nu trebuesc timbrate.

Cu ajutorul lor, consumatorul care se crede speculat, poate face dovada vinovăţiei comerciantului speculant.

Din Chişineu Criş-Arad

DONAŢII PENTRU INZESTRAREA ARMATEI

Bogaţi şi săraci, deopotrivă, îşi trimit obolul lor pentru înzestrarea scumpei noastre oştiri. La iniţiativa d-lui Aurel Oanea, primpretorul plasei Chişineu-Criş, judeţul Arad, comunele fruntaşei plase au donat pentru oştire impresionanta sumă de 1.007.448 lei.

AJUTORAREA FAMILIILOR CELOR CONCENTRAŢI

Din îndemnul dd. notar Ardelean şi primar Romul Mladin, de câteva zile s'a deschis o colectă pentru familiile sărace ale celor concentraţi. Până acum s'au adunat peste 5000 lei, 7 măji de grâu şi tot atâtea de porumb.

Lemne de foc

de calitate bună şi cu preţ eftin se găsesc la comerciantul

KLEIN

Timişoara IV. Gării 3 Telefon 29 32

Tren special la Budapesta

Fără paşaport

Numai cu un act de identitate

Pleacă din Timişoara la 26 Decemvrie dimineaţa.
Soseşte la Budapesta la 26 Decemvrie d. m.
Pleacă din Budapesta la 2 Ianuarie dimineaţa.
Soseşte la Timişoara la Ianuarie seara.

Preţul lei 2075

pt. copii până la 10 ani 1275 lei

de persoană, dus şi întors, în vagoane speciale de cl. III-a cu locuri numerotate. Spezele de hotel şi de excursii se pot plăti în lei.

Ultimul termen de înscriere la 16 Decembrie, ora 6 p. m.

Inscrieri la

Birourile de voiaj „Wagon Lits"

Banca Centrală Timişoara

I. str. Alba Iulia 1. Telefon 15—14.

Birdev, Timişoara

IV. str. I. C. Brătianu 45. Telefon 26—83.

Au sosit în casa **Resturi Textile** stofe de paltoane şi costume moderne pt. bărbaţi şi dame, în toate mărimile.

III. Bd. Carol 5 (subteran)
IV. Fröbl 40 (Casa Brück)

INFORMAȚIUNI

Calendar

DUMINICĂ, 3 DECEMBRIE

…dox: Sf. Prooroc Sofronia († 610

…: I. Duminica Adventului. Sf. … Xaveriu.

…cii de serviciu: Circ. I.: Mizericor…, Str. Sf. Ioan 5; circ. II.: Löw, Str. … și Meiszner, Piața Petru Maior 2; …: Cristea, Piața Lahovary; circ. …gváry, Str. Preyer 1.

…iciu permanent: Mehala: Chioreanu; …: Panajoth.

LUNI, 4 DECEMBRIE

…dox: Sfânta Martiră Varvara († … Cuviosul Părinte Ioan Damaschin.

…: Sfânta Barbara († 290).

…cii de serviciu: Circ. I.: Salvator, …egele Ferdinand 3; circ. II.: Schul, …reșal Joffre 4; circ. III.: Keller, Bul. …7; circ. IV.: Braun, Str. Văcărescu

…iciu permanent: Mehala: Chioreanu; …: Panajoth.

…GRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

…tol: „Masca iubirii", cu Paula Wes…

„Masca iubirii", cu Paula Wessely.

…: „Drapelul", cu Brigitte Horney și … Bürgel.

… (fost Rivoli): „Carnavalul alb", cu …rawford și Lewis Stone.

…do: „Penitenciarul".

*

… CONVENȚIE DE MUNCA DE… …ȚATĂ. Breasla muncitorilor elec… … și metalurgiști, secția Reșița, a …at contractul colectiv de muncă …D. R. Intre altele, muncitorii cer: …area salariilor în raport cu scum… …traiului; plata pe primele 7 zile …ncentrare și renunțarea din par… …cietății U. D. R. de a mai înmâ… …muncitorilor, odată cu foaia de … și preavizul de concediere.

— *Când vinul se urcă la sap …* In … de 30 Noembrie, indivizii Martin … din Timișoara II., str. Boliac …4, Luchin Carol și Luchin Con… …n Timișoara II., str. Bontilă No. …ind turmentați de beutură au pro… scandal și au spart un geam la lo… …a femeilor Toth Maria și Mathias … din Timișoara II, str. Maiorescu …, fapt pentru care au fost înaintați …sariatului II și li s'au dresat acte… …venite.

…ocuri rezervoare, Albumuri, Jucării, cărți de povești
in mare asortiment la
…ibrăria Galambos

— Un hoț amendat. Judecătoria II ur… …a judecat eri pe Viliam Varga, care …cut vinovat de furt. Din gardul de …al gării Domnița Elena el a demon… …căți pe care le vindea, pe preț deri… …, unei firme din localitate. Hoțul a … amendat cu o mie de lei.

— *VICTIMELE UNUI EXCROC SE …NG POLIȚIEI. In ziua de 1 De… …rie 1939 femeile Suciu Cor… … și Bodo ofelia din comuna …ova, județul Severin, au reclamat …u fost înșelate de către un individ …ume de 2500 lei, de către un individ …noscut care le-a promis că le va …ra bumbac ieftin și după primirea …lui le-a eliberat o chitanță falsă.*

— *Cuprins de un atac de cord, un …itor cade în stradă.* In seara zilei …0 Noembrie 1939, orele 21.30 pe …vardul Duce, muncitorul Busuioc …l, domiciliat în Timișoara IV. str. …u Văcărescu No. 39, fiind suferind …oală de inimă a căzut jos. A fost …tată Salvarea, care i-a dat ajutor …pă ce i-a trecut accesul de inimă a … transportat la domiciliu.

— *DELA BREASLA FUNCȚIONARILOR PARTICULARI. Din motive de ordin tehnic, cercul de șah care urma să se deschidă Duminecă 3 l. c. la sediul breslei funcționarilor particulari și angajaților comerciali, s'a amânat pentru o dată care se va anunța la timp.*

— *Dela oficiul de plasare.* Pentru fabrica de încălțăminte Fildermann din Bacău, oficiul de plasare Timișoara caută: 3 șlefuitori, 7 ștepuitorii, 3 ștănțari, 2 țeriuitori de mână, 2 lucrători pentru mașină de cusut, 1 pt. mașina de cusut „Doppel", 2 pt. mașina „Șurub", 2 pt. mașina „Knit", 2 pt. frizat, 2 pt. blătuit, 2 pt. mașina Pustoc, 6 pt. mașina de lustru și 20 cismari pt. diferite lucruri de mână.

— **Curs de dans pentru muncitori.** La cererea membrilor breslele muncitorești din ținutul Timiș, cari își au sediul în Timișoara, str. Eminescu 5, de comun acord au decis să deschidă un curs de dans pentru muncitori. Cursul va dura 6 săptămâni, se deschide la 15 l. c., și va fi condus de renumita profesoară de dans Teny Ireni. Inscrierile se fac zilnic la adresa de mai sus, taxa de curs fiind de 400 lei, iar pentru membrii breslelor de 350 lei.

— **S'au bătut în stradă.** In ziua de 1 Decemvrie a. c. pela orele 15.30, indivizii Simion Ioan din Timișoara II, str. Haga 14 și Bekei Gheorghe din Timișoara V, Calea Bogdăneștilor 47, s'au bătut în stradă provocând scandal, fapt pentru care i s'a dresat acte de contravențiune.

Mâine premiera la Cinema
„CAPITOL"
cel mai original film al stagiunii
ceamai mare vedetă a ecranului
PAULA WESSELY
în
„Masca iubirii"
un poem sublim de dragoste în regia maestrului GEZA v. BOLVARY

— **CUȚITAȘ ÎNAINTAT POLIȚIEI. In ziua de 30 Noemvrie a. c., s'a înaintat Chesturii cu actele dresate individul Aschtiliano Alexandru de 18 ani, domiciliat în Timișoara I, Bulev. Marghiloman Nr. 11, pentru faptul că în noaptea de 29—30 Noemvrie a. c. a impuns în abdomen pe Lukoff Ioan din Timișoara II, Colonia Muncitorilor Nr. 6, care în stare gravă a fost transportat la sanatoriul Bega.**

— **Bătut cu bastonul.** In ziua de 30 Noemvrie a. c., Bauer Francisc din Timișoara II, Colonia Kunzt a reclamat că a fost lovit peste cap cu un baston de către Nagy Alexandru din Colonia Kunzt. A fost pansat de Salvare și lăsat la domiciliu, dresându-se actele cuvenite.

— *Suspect arestat.* In ziua de 1 Decembrie 1939 a fost înaintat chesturii cu acte dresate individul Coroi Mircea Marin de fel din comune Vașcău, fiind suspect, întrucât încerca să vândă pe stradă un pulover.

— **Dr. Rozalia Salamon-Sternheim,** medic dentist și-a deschis cabinetul dentar în Palatul „Britania", I, str. Duca 3, etaj II. Telef. 23-57.

— **Conferința pentru meseriași.** Duminecă, la orele 10 a. m., în sala Căminului de ucenici din Bulev. Regina Maria, d. deputat Marin Petrescu, reprezentantul meseriașilor din București și trimisul d-lui ministru Mihail Ralea, va ține o conferință, vorbind despre problemele meșteșugărești la ordinea zilei. Meseriașii bănățeni sunt rugați să participe în număr cât mai mare, cu atât mai mult cu cât după conferința se va ține și o **consfătuire asupra unor chestiuni de ordin profesional.**

— **Expoziție de pictură.** La Palatul Cultural are loc azi înainte de masă deschiderea expoziției pictorului Ion Timar de Mureș. D-sa vine dela Londra, unde a lucrat și pentru legația noastră de acolo. Expoziția poate fi văzută zilnic între orele 10—20.

Covoare Persiane
orientale și indigene se găsesc în orice dimensiune mai eftin la
STERNBERG
Str. Merci 1.

— *BATAUȘ LA POLIȚIE. In ziua de 1 Decembrie 1939, cu acte dresate a fost înaintat chesturei Peia Iosif, pentru faptul că a lovit cu o sticlă peste cap pe individul Ötvös Ștefan, cauzându-i leziuni ușoare. Individul Ötvös Ștefan a fost pansat de Salvare și lăsat liber.*

— **Nu se mai pot tăia viței sub 6 luni.** Ca o măsură de încurajare a creșterii vitelor, ministerul a dispus ca pe viitor să nu se mai admită tăierea viteilor sub 6 luni, și nici exportul acestora. Este o măsură salutară pe care, cei dintâi chemați s'o respecte, sunt crescătorii de animale, căci un vițel mai greu aduce un preț mai bun.

— **Achitare.** Pavel Peia, învinuit de lovitură cauzatoare de moarte, a fost achitat de secția criminală a Curții de apel, — nefiind dovedite toate cele ce i se punea în sarcină.

— **Moarte subită.** Bătrâna Elisabeta Zapes de 68 ani, din Sânpetrul-german a încetat subit din viață Vineri după masă. S'a constatat că era suferindă de paralizia inimii. Ne fiind bănueli, parchetul a dat aprobarea cuvenită pentru înmormântare.

Triumf, emoție, aplauze la „CAPITOL"
Reapariția senzațională a marei PAULA WESSELY în
„Masca iubirii" Filmul stagiunei!

— **Pentru liberarea dela rechiziție a iepelor cu sarcină.** La începutul lunii Noemvrie, d. insp. general ing. N. Popescu-Arad, șeful Inspectoratului general agricol al ținutului Timiș, a intervenit pe lângă d. col. Năsturaș, comandantul Cercului de Recrutare Timiș-Torontal, de a lua măsuri urgente ca iepele cu sarcină rechiziționate, să fie redate populației. Aceasta pentrucă legea rechizițiilor scutește iepele pline de rechiziție. In urma acestei intervenții, d. col. Năsturaș a rugat, la data de 24 Noemvrie a. c. a i se înainta un tablou cu numele proprietarilor și a unităților la cari se află iepele, făgăduind în acelaș timp întregul d-sale sprijin. Aceste tablouri au fost înaintate celor în drept, cari au dat din nou asigurări că se va interveni de urgență la unități pentru retrimiterea la vatră a iepelor pline.

— **Dela Camera de agricultură.** Eri, la Camera de agricultură a județului Timiș-Torontal s'a ținut o ședință pentru izlazurile de pășune. Intre altele s'a dat aviz favorabil pentru schimbarea unei porțiuni de teren — izlaz — între comuna Munar și proprietatea soției lui Jiva Nădășan pentru construirea unui local de primărie. S'a aprobat cedarea a 50 jugăre din terenul izlazului comunei Sânpetrul-mare pentru înființarea sesiunii parohiale și cantorele. S'a mai aprobat subvențiile solicitate de către comunele: Bencecul de jos, Uliuc, Gaiul-mic și Labașinț pentru construirea de grajduri. Deasemeni s'a aprobat construirea unei magazii de cereale în comuna Beșenova-nouă și construirea unui grajd de reproducători în comuna Racovița.

Atențiune
Se pune în vedere onoraților domni și doamne, că la Deva, str. Reg. Carol II Nr. 11 s'a deschis cea mai renumită BLANARIE E M I L B A R N A, care servește clientela cu mărfuri de I. calitate și pe lângă cele mai reduse prețuri.

— *Starea civilă.* N ă s c u ț i: Zaneta Barbu, Cornelia Neagu, Iacob Doktor, Eva Filip și Monica Mageriu. M o r ț i: Francisc Katzender 69 ani muncitor, Margareta Rusmir 19 ani, Florian Ziegler 60 ani pens. C. F. R., Maria Hegedüs 59 ani, Iosif Turac 66 ani faur și Gheorghe Secoșan 48 ani lucrător. C ă s ă t o r i ț i: Traian Sălean cu Emilia Jivoiu, Emeric Degel cu Rozalia Lovas, Eugen Wartenfeld cu Elisabeta Vadasz, Ioan Bercse cu Eva Kremer, Iosif Földi cu Maria Degel, Vasile Bălășoiu cu Elena Blaga, Ștefan Bugyi cu Elisabeta Oberst, Florian Potye cu Suzana Schmeigner, Nicolae Dupcza cu Liubima Matics, Francisc Gozsi cu Rozalia Nagy și Eugen Katona cu Rozalia Takacs.

CONCURS

Breasla Muncitorilor din Industria Pielăriei și Incălțăminte din Ținutul Timiș, prin prezenta publică concurs pentru ocuparea postului de **SECRETAR** al Breslei.

Concurenții trebue să fie membrii a unei bresle aparținătoare Uniunei, să cunoască limba română, germană și maghiară în grai și scris, să cunoască mișcarea muncitorească și lucrările de administrație.

Cel ales va primi pentru prima lună un salar de 5500 lei, iar începând din luna a doua 6000 lei, lunar.

Timpul de probă este trei luni.

Concurenții vor înainta oferte în plic dublu, pe cel interior scriind „Concurs" pe adresa breslei **Str. Eminescu Nr. 5, et. I ușa 6** până în ziua de 8 Decemvrie 1939.

Președinte:
(ss.) **Ciortus Dănilă**
Secretar:
(ss.) **Pop Alexandru**

Cadouri de Crăciun
să cumpărați deja acuma, suntem recunoscători prin mai prompt și mai eftin.
ATLAS FIRST-RUBBER
Cisme pentru Dame, căptușite: 445 lei
Șoșoni pentru Dame, Domni și Copii
Ghete din postav cu talpă de cauciuc
Galoși din cauciuc în execuție modernă
DEPOZIT PRINCIPAL
Alex. Grossmann S. A.
Piața Traian Tel. 27—75

ULTIMA ORA

Războiul fino-rus

(Continuare din pagina 1-a.)

în regiunea Suojarvi, s'a dovedit nimicitor. Finlandezii au făcut în această regiune peste 259 prizonieri. Numeroase tancuri au sărit în aer, trecând peste minele de siguranță plasate din vreme de finlandezi.

UNGURI MANIFESTEAZĂ PENTRU FINLANDA

Budapesta, 3 (Rador). — Stefani comunică: Deputații unguri au organizat în cameră o călduroasă manifestație de simpatie la adresa Finlandei. Această simpatie este împărtășită de toate ziarele ungare, care exprimă cel mai viu regret pentru faptul că Finlanda nu poate primi ajutor străin pentru a rezista.

OPERAȚIILE ARMATEI RUSE

Moscova, 3. (Rador.) — Operațiile statului major al circumscripției Leningrad sunt rezumate astfel de agenția Tass:

In cursul zilei de 1 Decembrie trupele din circumscripția Leningrad au continuat să înainteze în direcția Murmansk și au ocupat Petsamo.

In direcția Porosozerg și Petrosadovsk au depășit frontiera cu 23 Km. In istmul Careliei, trupele sovietice s'au apropiat de gura râului Toppalienjoki pe lacul Ladoga. Ele au ocupat Kautu pe linia de cale ferată Keksholm și au depășit Terijoki și au ocupat nodul de cale ferată Toriseca pe linia Koivisto.

Trupele finlandeze bat în retragere dând foc la sate și luând populația cu ele.

Aviația finlandeză a încercat să atace trupele sovietice în istmul Careliei, dar a dispărut grabnic în fața aviației sovietice.

Zece avioane finlandeze au fost doborîte, iar două avioane sovietice nu s'au înapoiat la bazele lor.

GUVERNUL DIN HELSINKI GATA LA NEGOCIERI

Newyork, 3 (Rador). — Intr'un discurs retransmis la radio în Statele Unite, noul prim-ministru finlandez a declarat Vineri seara:

Suntem gata a negocia asupra tuturor chestiunilor cari se pot prezenta, dar nu vom renunța la independența noastră și la dreptul de a hotărî singuri în chestiunile cari ne interesează. Finlanda cere dreptul de a continua să trăiască „într'o desăvârșită independență politică."

SOVIETELE RECUNOSC „GUVERNUL POPULAR"

Moscova, 3 (Rador). — Agenția Tass anunță că prezidiul sovietului suprem a hotărât să recunoască guvernul popular finlandez și să stabilească relații diplomatice între URSS și republica finlandeza democratică.

In ziua de 1 Decemvrie d. Kuusinnen, prim-ministru și ministru de externe al guvernului popular din Finlanda făcuse propuneri în acest sens.

SITUAȚIA PE FRONTURI

Helsinki, 3. (Rador.) — Agenția Havas comunică următoarele asupra situației militare pe fronturile din Finlanda:

Finlandezii și-au menținut pozițiile cu excepția extremului Nord, unde rușii au reușit să ocupe aproape fără luptă regiunea Petsamo care constituia singura legătura directă a Finlandei cu Occidentul. Patrulele finlandeze s'au retras în fața forțelor cu mult superioare a căror progresiune fusese pregătită printr'o intensă bombar-xandrovsk legate cu interiorul printr'o cale ferată, în schimb finlandezii nu au în aceea dare a aviației. Rușii dispun în aceasta regiune de baze solide. La Murmansk și Ale-regiune căi ferate decât la o distanța de 400 km.

Ocuparea regiunii Petsamo asigură rușilor zăcămintele de Nikel care împreună cu cele din Canada și Caledonia sunt singurele în lume.

Pe celelalte fronturi în deosebi în istmul Careliei, trupele sovietice au deslănțuit un atac împotriva liniei Mannerheim. Nici aci și nici la Nord de lacul Ladoga trupele roșii nu au realizat progrese însemnate, deși numai pe frontul Careliei de vreo 40 km. Comandamentul rus ar dispune de peste 15 divizii. Armele antitank finlandeze ar fi distrus zece tankuri. Flota sovietică a luat și ea parte la acțiune și ar fi pierdut din cele trei contratorpiloare care au bombardat forturile Ruusaro ce acopera peninsula Hango. Ar fi pierdut unul din cele trei contratorpiloare.

Aviația sovietică folosindu-se de experiența făcută de germani în Polonia, a procedat la atacuri masive împotriva căilor de comunicație a centrelor industriale a porturilor și orașelor mari.

Precizările d-lui Molotov

Moscova, 3. (Rador.) — Agenția Tass transmite următoarea comunicare cu privire la primirea d-lui Steinhardt, ambasadorul Statelor Unite de către Molotov:

In legătură cu declarațiile d-lui Steinhardt, făcute pe baza instrucțiunilor primite dela președintele Roosevelt, d. Molotov a dat explicațiile următoare la chestiunile ce privesc evenimentele din Finlanda. Dezideratul d-lui Roosevelt ca bombardamentele aeriene să nu atingă populația orașelor din Finlanda, nu poate fi luată în onsiderare, deoarece el a fost adresat guvernului sovietic numai datorită unei neînțelegeri. Avioanele sovietice n'au deschis focul asupra orașelor și n'au intenția să o facă, însă ele au tras asupra aerodromurilor, dat fiind că guvernul nostru se îngrijește de interesele populației finlandeze la fel cu oricare alt guvern. Bineînțeles că aceasta nu se poate vedea din America, care este despărțită de Finlanda de peste 8000 km., dar totuși faptul rămâne fapt. Date fiind acestea, declarația susmenționată a d-lui Roosevelt este, după cum se vede, neavenită.

In ceeace privește demisia guvernului Kajander și înlocuirea lui prin guvernul d-lui Tanner, d. Molotov a spus că, din nefericire această împrejurare nu ameliorează întru nimic situația.

Tanner este un candidat vădit greșit ales. El a fost și este în mod incontestabil geniul rău al negocierilor ruso-finlandeze. Dacă negocierile ar fi fost din partea Finlandei duse de Paasiviki, fără participarea d-lui Tanner — așa cum s'a întâmplat în prima parte a negocierilor, ele s'ar fi terminat cu siguranță printr'un acord acceptabil. Dar participarea d-lui Tanner la negocieri a stricat totul și în aparență a legat mâinile d-lui Paasikivi. Date fiind cele de mai sus, Rusia Sovietică nu așteaptă nimic bun din partea guvernului Tanner. In afară de aceasta mai este formarea noului guvern al Finlandei, guvernul popular, în frunte cu d. Kuusinen. El aduce un nou element important în actuala situație și dă guvernului sovietic speranța că se poate ajunge la o rezolvare pașnică și satisfăcătoare a crizei ce a izbucnit.

ORDINUL DE ZI AL MAREȘALULUI MANNERHEIM

Helsinki, 3 (Rador). — Mareșalul Mannerheim a dat un ordin de zi în care arată că actualul războiu nu este decât continuarea celui de eliberare din 1918.

COMUNICAT FINLANDEZ

Helsinki, 3 (Rador). — DNB anunță: Comunicatul comandantului trupelor finlandeze: Vineri la amiază trupele finlandeze au evacuat sistematic orașul Terijoki și satele Jeppinen, Hartonnen, Nassuli, Tirikiensary și Saavoinen.

Trupele finlandeze au recucerit Petsamo

Helsinki, 3 (Rador). — Stefani anunță că trupele finlandeze au recucerit orașul Petsamo, care fusese ocupat Vineri de trupele sovietice. Corespondentul află următoarele amănunte asupra acestei acestei recuceriri: Trupele finlandeze au mers toată noaptea pe șosele complect acoperite de zăpadă. Ele au căzut prin surprindere peste trupele sovietice care nu se așteptau la acest atac neașteptat contra orașului abia cucerit.

Aviația finlandeză a cooperat în mod activ cu infanteria la această acțiune, bombardând fără încetare pozițiile ocupate de ruși. Pierderile rusești par să fie foarte grave.

Parașutiști sovietici au aterizat în spatele liniei finlandeze

Helsinki, 3. (Rador.) — AGENȚIA STEFANI TRANSMITE: UNITĂȚILE DE PARAȘUTIȘTI SOVIETICI CARE AU ATERIZAT IN SPATELE LINIEI FORTIFICATE A FINLANDEZILOR DIN CARELIA AU FOST IMEDIAT DISTRUSE DE TRUPELE FINLANDEZE.

Helsinki, 3 (Rador). — Vaporul „Oskar 2" va părăsi la 3 Decemvrie portul Abo, plecând la Stockholm. Pe bord să se vor înapoia suedezii ce părăsesc Helsinki.

D. G. Tătărescu președintele consiliului de miniștri a lucrat la Marele stat major

BUCUREȘTI, 3. (SIR.) — **CONSILIER REGAL GH. TATARESCU PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE MINIȘTRI A LUCRAT AZI DIMINEAȚA LA MARELE STAT MAJOR CU D. GENERAL I... CUȘ MINISTRUL APARARII NAȚIONALE, GENERAL P. TEODORESCU MINISTRUL AERULUI ȘI MARINEI ȘI G... GENERAL TENESCU ȘEFUL MARELUI STAT MAJOR.**

Vase germane capturate de englezi

Londra, 3. (Rador.) — AGENȚIA HAVAS ANUNȚA, CĂ MARINA BRITANICĂ A CAPTURAT ȘI A ADUS IN PORTURI ENGLEZE DOUĂ VASE GERMANE: „EILBECK" DE 218.. TONE ȘI VASUL DE PESCUIT „SOPHIE" DE 212 TONE.

Lăsarea la vatră a unor contigente vechi în Franța

Paris, 3 (Rador). — Se anunță oficial eliberarea unor noui categorii de soldați. Este vorba de părinții de familii numeroase și de soldații din contingente mai vechi, astfel cei din contingentele 1909, 1910 și 1911 sunt retrimiși la vatră. Rezerviștii din contigente 1919 și mai vechi vor fi retrași din rândurile trupelor combatante.

D-nii M. Ghelmegeanu ministru de Interne și Al. Radian, ministru al Propagandei Naționale au depus jurământul

Casa M. S. Regelui

Comunicat Nr. 72

Mareșalul Curții Regale face cunoscut următoarele:

In ziua de 30 Noembrie a. c. la ora 13 au depus legiuitul jurământ în fața Majestății Sale Regelui și în prezența Domnului Consilier Regal Gh. Tătărescu, Președinte al Consiliului de Miniștri. Domnii:

Mihail Ghelmegeanu, Ministru de Interne

Alexandru Radian, Ministru al Propagandei Naționale.

București, 30 Noembrie 1939.

REDACȚIONALE

Articolul „Profesoarele" apărut în numărul 101 din 19 Noembrie a. c. din ziarul nostru, nu intră în vederile Astrei Bănățene, sub a cărei egidă apare Dacia, nici în a Președintelui Astrei Bănățene.

Articolul menționat privește pe autorul C. Miu-Lerca.

MOARTEA D. ROMUL CARABAȘ

Romul Cărăbaș din Timișoara a murit în seara zilei 2 Decemvrie a. c. în locuința sa din Palatul „E...e" în vârstă de 64 ani. Defunctul a fost directorul Băncii „Timișiana" și a Băncii Franco-Română, membru în comisiile Camerei de industrie și comerț. Inmormântarea va avea loc Marți, 5 Decembrie a. c.

TEATRUL COMUNAL

Luni, 4 Decembrie 1939, ora 9 seara

MARE

CONCERT SIMFONIC

dat de
ORCHESTRA MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE
COMPUSĂ DIN 100 EXECUTANȚI. Dirijată de D-l

EGIZIO MASSINI

Primdirijor al Operei Române din București.

Program:

WAGNER	Uvertură la Maeștrii cântăreți din Nuremberg
BEETHOVEN	Simfonia V.
LISZT	Preludii.
S. HORCEAG	Divertisment rustic.
G. ENESCU	Poema română.

Biletele de vânzare la Cassa Teatrului. Lei 20 – 120.

Tip. Timișoara-er Zeitung

Redactor responsabil: ST. GERMAN